

Møte onsdag den 27. april kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 74):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime (nr. 18)
2. Referat

Presidenten: Representantene Magnar Lund *Bergo* og Einar *Steensnæs*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Representanten Magnar Lund *Bergo* vil framsette et privat forslag.

Magnar Lund Bergo (SV) [10:01:35]: På vegne av representantene Audun Bjørlo Lysbakken, May Hansen, Siri Hall Arnøy og meg selv vil jeg få lov å legge fram forslag om å beskytte husstander mot telefonsalg hvis det ikke er gitt aktivt samtykke til dette.

Presidenten: Representanten Inga Marte Thorkildsen vil framsette et privat forslag.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [10:02:16]: På vegne av representantene May Hansen, Heikki Holmås og meg sjøl vil jeg fremme forslag om å gi hjemmeværende forelder midlertidig status som aleneforsørger når den andre forelder fengsles i tre måneder eller mer.

Presidenten: Representanten May Hansen vil framsette to private forslag.

May Hansen (SV) [10:02:51]: På vegne av representanten Inga Marte Thorkildsen og meg selv vil jeg legge fram forslag om å lage en levekårsundersøkelse for kvinner i Norge.

På vegne av representanten Inga Marte Thorkildsen og meg selv vil jeg legge fram forslag om en nasjonal handlingsplan for fosterhjem.

Presidenten: Representanten Åse Gunhild Woie Duesund vil framsette et privat forslag.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [10:03:26]: På vegne av representantene Ågot Valle, Sigbjørn Molvik, Jan Olav Olsen og meg selv har jeg den glede å fremme forslag om å gjøre FN-dagen, 24. oktober, til offisiell flaggdag i Norge.

Presidenten: Representanten Heidi Sørensen vil framsette et privat forslag.

Heidi Sørensen (SV) [10:03:56]: På vegne av representantene Bjørn Jacobsen, Siri Hall Arnøy, Hallgeir H. Langeland og meg selv vil jeg fremme forslag om innføring av midlertidig forbud av import av tropisk tømmer og trevirke.

Presidenten: Representanten Heikki Holmås vil framsette to private forslag.

– Det er jo direkte overføring.

Heikki Holmås (SV) [10:04:23]: Det er jo siste frist i dag.

Jeg vil fremme et forslag på vegne av representanten Karin Andersen og meg selv om å endre reglene for spesialistkvoten, slik at det blir lettere for kvalifisert arbeidskraft å arbeidsinnvandre fra land utenfor EØS-området.

Så vil jeg fremme et forslag på vegne av representantene Bjørn Jacobsen, Ågot Valle og meg selv om å utvide flyktningkvoten og øremerke en del for FN-flyktninger med familie i Norge.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Odd Einar Dørum
- statsråd Kristin Krohn Devold
- statsråd Thorhild Widvey

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jan Arild Ellingsen.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [10:05:47]: Jeg ønsker å stille et spørsmål til justisministeren.

For noen dager siden var det et oppslag i et av de store riksdekkende mediene som viste problemene rundt hverdagskriminalitet og de såkalte verstingene. Det mest grelle eksempelet var en person som på tre år var anmeldt for over 300 enkeltstående tilfeller. Det betyr ca. 100 pr. år og ett hver tredje dag. Dette er en person som til de grader viser at han ikke er villig til å spille på lag med samfunnets lover og regler. Vi har en ganske snillistisk politikk i Norge når det gjelder å reagere overfor denne typen kriminalitet, og det er vel sånn at vi i større grad tar hensyn til de kriminelle enn til folk flest. Det betyr at folk flest utsettes for hverdagskriminalitet, og at næringslivet rammes tungt av dette.

Dette kan bekjempes på mange måter, og min utfordring til justisministeren er: Kan justisministeren tenke seg en ordning for dem som overhodet ikke respekterer denne ordningen, at vi går ut med navn og bilde av hensyn til

ofre og næringslivsdrivende som mottrekk til denne type kriminalitet?

Statsråd Odd Einar Dørum [10:06:52]: Først vil jeg si at hverdagskriminaliteten selvfølgelig er like lite akseptabel som den organiserte. Politiet har vist gjennom verktøy som de har blitt tilført, at de kan takle store deler av den organiserte kriminaliteten. Vi har sett at i trange år med trange budsjetter, i 2003 og 2004, kunne politiet stoppe tyveri fra bil på parkeringsplasser og i samarbeid med næringslivet stoppe lommetyverier i Oslo sentrum. Kombinasjonen av erfaringene i trange år og bedre budsjetter for inneværende år, både på grunn av Regjeringens innsats og et samarbeid med bl.a. Ellingsens parti, vil kunne føre til at vi har et bedre utgangspunkt for å skjerpe kampen mot hverdagskriminaliteten.

Når det så gjelder det konkrete spørsmålet som er tatt opp, skal jeg kommentere det slik: For det første tror jeg det er svært viktig at politiet gjør det man gjør mange steder, og har gjengangerprosjekter. Disse gjengangerprosjektene på politiets hånd må også følges opp av prosjekter i etterkant, for det skal ikke være et mål at man vender tilbake til fengsel. Det er jeg sikker på at vi er enige om.

Til spørsmålet om vi bør ha en gapestokk, for å bruke det ordet, er svaret mitt nei.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [10:07:59]: Jeg takker for svaret så langt.

Jeg registrerer på nytt at justisministeren er mer opptatt av å skjerme de kriminelle enn av å ta hensyn til dem som utsettes for denne type kriminalitet. En person som gang på gang har vist at han ikke respekterer reglene, skal skjermes – i motsetning til dem som ønsker å beskytte seg mot dette. Det synes jeg er et dårlig signal fra statsråden.

En annen ting som det hadde vært interessant å høre statsrådets syn på, er prøveløslatelse. Når personer som gang på gang, som sagt her opptil flere hundre ganger, har vært anmeldt for ulike forhold, skal ha samme rettigheter til prøveløslatelse som andre, er det etter mitt skjønn veldig bekymringsfullt.

Stortinget har påpekt at det man ønsker som verktøy i denne sammenheng, er en utvidet adgang til bruk av DNA. Her venter Stortinget på en tilbakemelding fra statsråden.

Da blir spørsmålet mitt: Vil statsråden vurdere endringer i forhold til prøveløslatelsesregimet? Når kan vi forvente en oppfølging av Stortingets forespørsel om utvidet bruk av DNA?

Statsråd Odd Einar Dørum [10:08:56]: For det første tar jeg ikke lett på kriminaliteten. Den innsatsen som politiet gjør – og politiet har oversikt – og det å kunne slå til mot gjengangere med konkrete gjengangerprosjekter, vet vi gir resultater.

Når det gjelder ordningen med prøveløslatelse, er den for lengst endret. Det er ingen automatikk i det. Det skal være slik at man skal vurderes individuelt ut fra det man har å fare med. Det vil jeg påse også vil skjje. Jeg har tidligere, med støtte bl.a. fra Ellingsens parti, fått til en skjer-

ping av straffeutmålingen for gjengangerkriminalitet. Så den er skjerpet. Jeg vedstår meg alle disse tiltakene. Jeg tror på det samarbeidet som politiet nå utvikler med næringsliv lokalt og med publikum for å slå ned på hverdagskriminaliteten. Her trenger vi økt fokus og skjerpet innsats, og jeg legger vekt på det.

Når det gjelder DNA, har jeg nettopp tatt initiativ til at vi skal se på en utvidet bruk av det. Jeg har satt ned et eget utvalg, og jeg avventer utvalgets innstilling. Selvfølgelig er DNA svært viktig i kriminalitetsbekjempelse. Det har vi sett i mange saker, og jeg er opptatt av at vi skal bruke det aktivt.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Carl I. Hagen.

Carl I. Hagen (FrP) [10:10:14]: Ifølge Verdens Gang har de 20 verste vinningskriminelle begått 4 000 innbrudd. De kommer ofte til domstolene for 20–30 forskjellige vinningskriminelle forhold. Når statsråden hevder at han med vår støtte har skjerpet straffeloven, er det helt riktig, men det er en helt bagatellmessig skjerpelse. Vil statsråden begynne å vurdere om det – om ikke ved første gang eller annen gang, så i hvert fall ved tredje gangs domsavsigelse skal avsies en straffeutmåling for hvert enkelt innbrudd, og så skal man sone én dom av gangen, slik at renovasjonsvirkningen av straffeutmålingen kommer de lovlydige borgere til gode slik at i stedet for å sitte inne tre, fire, fem eller seks måneder, sitter disse vanekriminelle og gjengangerkriminelle inne fem, seks, syv eller åtte år? Dermed blir de hindret fra å begå kriminalitet. Vil statsråden på nytt vurdere strafferabatten med henblikk på at de som nesten er å gi opp, ikke fortsetter kriminalitet til skade for lovlydige borgere?

Statsråd Odd Einar Dørum [10:11:24]: Det forslaget som representanten Hagen presenterer, ble tatt opp i forbindelse med generell del av straffeloven og fikk ikke støtte i Stortinget for øvrig. Det var den linjen jeg stod for, som fikk støtte. Det er en linje som består i at vi har skjerpet gjengangerstraffen. Politiet skal drive gjengangerprosjekter. Vi vet at gjengangerprosjektene vil holde disse kriminelle borte fra å plage folk. Men jeg tilføyer, og jeg gjør det med viten og vilje, at vi har plikt til å tenke på at når noen kommer ut av fengsel, er det ikke et mål i seg selv at de skal vende tilbake. Det forvaltningssamarbeidet som handler om å sørge for at folk får en sjanse i hverdagslivet, skal vi også ha med som en tanke.

Jeg vedstår meg politikken min, på samme måte som Carl I. Hagen representerer sin egen politikk. Så får det være ulikt syn på det. Men jeg vil ikke inn på en norsk straffeprosedyre som kan føre til at man blir sittende svært lenge, lenger enn for drap, fordi man begår vinningskriminalitet. Jeg vil ikke ha amerikanske tilstander, som kan oversettes med «tre raske og vekk me'n». Nå har ikke representanten Hagen presentert det, men jeg vil markere at jeg tenker ikke slik strafferettslig.

Presidenten: Knut Storberget – til oppfølgingsspørsmål.

Knut Storberget (A) [10:12:30]: Arbeiderpartiet er av den oppfatning at hvis vi virkelig skal kunne klare å gripe fatt i gjengangerne, er vi for det første nødt til å satse på et mer nært politi enn det vi opplever i dag. Det andre er at vi er nødt til å satse på reaksjoner som faktisk får folk på rett kjørl. Da er det ikke sikkert at det er riktig bare å multiplisere fengselsstraffer.

Jeg besøkte Kongsberg by i går. Befolkningen i Kongsberg pekte på den store bekymring de har fordi politiet trekkes bort fra byen. Intensjonen bak hele politireformen var jo at politifolk skulle komme til byen. Nå er politistasjonen på Kongsberg stengt etter klokka fire. De som skal henvende seg her – det er en ganske stor by, og det er mange andre byer som opplever lignende – opplever at politiet ikke er til stede. Dette er det viktig å gjøre noe med hvis vi skal kunne ta gjengangerne.

Vil justisministeren nå gripe inn og sørge for at politireformen kommer på rett kurs?

Statsråd Odd Einar Dørum [10:13:27]: Nå er det slik at politireformen styres av et politidirektorat og politimestre etter de føringer som trekkes opp av Stortinget og en statsråd. Jeg har ikke tenkt å gå inn og overta som operativ uteleder. Men politiet vil ha skjerpert fokus mot hverdagskriminaliteten, og her er det forskjellige virkemidler. Det kan både være det å være synlig, og det kan være å gå etter gjengangere, som ble tatt opp i representanten Hagens spørsmål. Men jeg må si at i det budsjettforliket som ble inngått mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, er det en økonomisk ramme for at politiet kan satse. Med det budsjettet som Arbeiderpartiet la fram, måtte man nærmest lage et moderne brødunder hvis man skulle få til alt det som representanten Storberget vil ha meg til å gjøre i hver eneste spørretime.

Vi deler hensiktene, men det må være noen penger med på veien. De ble heldigvis med i det budsjettalternativ som ble vedtatt. Det var annerledes og større når det gjelder polititinnings i Norge, enn det som Arbeiderpartiet la fram. Basert på det mener jeg det er grunnlag for at politiet kan ha fokus lokalt. Så er representanten og jeg enige om én ting, nemlig at politiet skal være lokalt basert. Derfor har vi i fellesskap også stått sammen om sivil rettspleie på grunnplanen som en del av et lokalt basert politi som er nær den lokale befolkning.

Presidenten: Inga Marte Thorkildsen – til oppfølgingsspørsmål.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [10:14:38]: Jeg mener det er verdt å merke seg at spørsmålet som ble reist, kom fra en representant for et parti som for kort tid siden tok til orde for å hindre innbrudd i eget hjem ved hjelp av skytevåpen og balltre, at det skulle være greit å skyte innbruddstyver.

Vi har en helt annen tilnærming til problemet. Vi veit at ca. 60 pst. av dem som sitter i fengsel i dag, har omfat-

tende rusmiddelavhengighet. Veldig mange nås ikke av et tilbud om behandling, og vi kunne gjort veldig mye for å bekjempe vinningskriminalitet, innbrudd, annen type voldskriminalitet og narkotikakriminalitet hvis vi hadde gitt disse menneskene skikkelig behandling. Der har justisministeren sviktet.

Vårt spørsmål er: Når skal det bli sånn at en større andel, ikke bare 5–10 pst., av dem som i dag har omfattende rusmiddelavhengighet, og som sitter inne, skal nås av et behandlingstilbud?

Statsråd Odd Einar Dørum [10:15:27]: Jeg tror jeg har gjort det jeg har kunnet, og jeg tror mange flere enn jeg må gjøre det de kan. Vi kommanderer ikke den berlinmuren som er inne i hodene på folk, når det gjelder å jobbe sammen tverretattlig, for det er det vi snakker om her.

Hvis gode folk i helsevesenet, gode folk i sosialvesenet og gode folk i arbeidsmarkedsetaten møter kriminalomsorg, møter politi, får man det til å funke. Man kan dra til et sted som heter Sauda. Der ser man hvordan man har fått det til lokalt, fordi folk vet om hverandre. De har ingen berlinmur inne i hodet. Jeg har jobbet mye for å bygge ned de murene, men jeg har også tatt til orde for et viktig tiltak som Regjeringen vil komme tilbake til snart, og det er spørsmålet om en domstolsmedvirkning i forbindelse med å trekke rusede og kriminelle ut av både rus og kriminalitet samtidig. Denne norske utgaven av «drug court» vil være et virkemiddel, og det vil også være et virkemiddel som politiet legger vekt på. Alle vet at politiet tenker sånn, at en møter folk med respekt. Den som er narkoman, møtes også med respekt. For å sitere Oslos politimester Anstein Gjengedal: Det er ikke en oppgave for oss å grave i lomma til folk. Vi går etter dem som driver med omsetning.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Marit Nybakk (A) [10:16:35]: Jeg har et spørsmål til forsvarsministeren.

Når forsvarssjefen i Dagbladet i dag sier at det vil ta flere år å få kontroll over økonomien i Forsvaret, vil jeg peke på et system som kan være sterkt medvirkende til det, nemlig horisontal samhandling, eller internfakturering, som vi kaller det. Det betyr at de ulike delene av Forsvaret fakturerer hverandre for tjenester. Dette innebærer bl.a. at Forsvarets militære organisasjon betaler husleie til Forsvarsbygg, noe som har gitt en del absurde utslag.

I Troms og Finnmark står panservogner ute og ruster mens garasjer er tomme, og rullebaner kuttet på flystasjoner fordi man betaler husleie pr. meter. Det er ikke rart at folk rister på hodet både i og utenfor Forsvaret.

Hvem bestemmer hva det skal betales husleie for, og i så fall hvor mye?

Statsråd Kristin Krohn Devold [10:17:43]: Innledningsvis vil jeg gjerne si når det gjelder det Sverre Diesen sier i Dagbladet i dag, at han ikke sier at han ikke vil få skikk på Forsvarets økonomi før i 2007. Han sier rett og slett at en del av prosessene vil gå over år. Men han sier

samtidig at hans viktigste mål, etter at han nå har gått på som forsvarssjef, nettopp er å få kontroll over økonomien, at han har tatt fatt i det og begynt, og at det allerede er mulig å registrere på enkelte områder at det har vært forbedringer, samtidig som det på andre områder, herunder lønn, fortsatt står igjen betydelige utfordringer.

Når det gjelder spørsmålet om horisontal samhandel, er jo det noe som Stortinget har kjent til lenge, og hensikten med horisontal samhandel har vært å få et korrekt kostnadsbilde.

Når det gjelder husleie til Forsvarsbygg, er det som legges til grunn, og har vært lagt til grunn helt siden den forrige arbeiderpartiregjeringen, en såkalt kostnadsdekkende husleie, dvs. at de kostnader Forsvaret har, knyttet til et bygg, også skal betales av brukeren av bygget, eller for den del flyplassen. Men når det er sagt, vi kjenner alle til åpenbart urimelige utslag av tolkninger av hva som er kostnadsdekkende husleie. Der er det viktig at disse to forskjellige etatene, Forsvarets militære organisasjon og Forsvarsbygg, forsøker å løse det lokalt gjennom sine lokale representanter, og hvis ikke det lykkes, sender det til sine respektive sjefer, som er sjefen i Forsvarsbygg og forsvarssjefen. Jeg har ennå ikke opplevd at jeg har fått enkeltsaker inn på mitt bord som disse to ikke har vært i stand til å løse. Jeg håper også i fortsettelsen at departementet skal slippe å behandle enkeltsaker knyttet til husleie, og at man legger mer vekt på, både lokalt og i ledelsen av disse to etatene, å løse utslaget av åpenbart urimelig husleiesetting.

Marit Nybakk (A) [10:19:46]: Jeg takker for svaret.

Jeg tviler ikke på – og la meg understreke det – at det var nødvendig å synliggjøre overforbruk av arealer i Forsvaret, som mye annet, og at det var viktig å få et kostnadsoverslag. Men spørsmålet er om ikke internfaktureringsystemet både skaper nye byråkratier og fører til ny ressursløsning, og om Forsvaret har hatt det nødvendige apparatet for å takle dette.

Er det ikke også slik at man her simulerer et marked i en monopolistisk organisasjon, og vil det egentlig fungere? Markedet forutsetter jo naturligvis konkurranse hvis det skal fungere. Forverrer ikke dette hele muligheten for kontroll med økonomistyring?

Mitt spørsmål er: Vil statsråden bidra til å få evaluert internfaktureringsystemet i Forsvaret og hvordan det fungerer?

Statsråd Kristin Krohn Devold [10:20:45]: Jeg tror stortingsrepresentant Marit Nybakk her setter fingeren på noe som er viktig, og som er utfordrende, nemlig den prissettingen man utøver når man bruker horisontal samhandel. Jeg er helt sikker på at horisontal samhandel som system fører til mindre ressursløsning enn det man hadde før, fordi det nå har en konkret kostnad å bestille både vedlikeholdsoppdrag og driftsmidler fra FLO. Samtidig krever det en helt annen tenkning hos de berørte, og det krever at man venner seg til en kunde/leverandør-holdning som det vil ta noe tid å innarbeide.

I forhold til spørsmålet om apparat tror jeg at mye av utfordringene der ligger i å venne seg til det nye systemet.

Til det siste, om man kan innføre horisontal samhandel i et ikke-perfekt marked, så er representanten inne på en viktig og vanskelig problemstilling. Nettopp derfor er det så viktig at forsvarssjefen har en av dømmingsmyndighet overfor underliggende ledd i Forsvaret som ikke blir enige om riktig prissetting.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Gunnar Halvorsen.

Gunnar Halvorsen (A) [10:22:00]: Jeg har bare et spørsmål når det gjelder internfakturerer. Gjelder det også for militære skyte- og øvingsfelt? Skal det f.eks. betales full regnskapsmessig leie for bruk av Regionfelt Østlandet? Vil leien bli så høy at feltet kan stå ubrukt? Er dette fornuftig ressursbruk, forsvarsminister?

Statsråd Kristin Krohn Devold [10:22:26]: Jeg er helt enig i det som er intensjonen i representanten Gunnar Halvorsens spørsmål.

Vi kan ikke komme i den situasjon at vi får åpenbart ufornuftig bruk av viktige skyteøvingsfelt. Derfor er det viktig at det er en dialog om prisfastsettingen, for det vil alltid være et element av skjønn i forhold til hva som er en kostnadsdekkende husleie. Også skytefelt må vedlikeholdes, og det er Forsvarsbygg som har ansvaret for det. I dette ligger det selvfølgelig en kostnad som må dekkes.

Men igjen: Det er viktig at forsvarssjefen og eventuelt sjefen for Forsvarsbygg, om man ikke blir enig lokalt, blir enige om en pris. Gjør man ikke det, er vi selvfølgelig villige til å fastsette en pris i departementet. Men jeg har tillit til at voksne mennesker som er ledere for så store organisasjoner, finner hensiktsmessige løsninger.

Til slutt: Hadde vi ikke innført kostnadsdekkende husleie, hadde vi ikke klart å utfase 2 000 000 m² bygg og anlegg som vi ikke lenger trenger.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:23:34]: Internfakturerer er ett av flere forhold som gjør det vanskelig å få oversikt og for så vidt også kontroll over Forsvarets økonomi, i tillegg til en rekke andre faktorer, som omstillingene i FLO, Golf-programmet og andre forhold vi har vært opptatt av i Stortinget den senere tiden. På den bakgrunn er det også interessant når forsvarssjefen i dag antyder at det kommer til å ta tid før en får oversikt og kontroll.

For bare noen få uker siden gjorde Stortinget et vedtak om å pålegge Regjeringen å komme tilbake til Stortinget med en egen sak om hvordan en skal gjenvinne overordnet styring med og kontroll over Forsvarets økonomi. Stortingsmeldingen om merforbruket i 2004 er ikke den saken. Den ble varslet lenge før Stortinget gjorde det vedtaket jeg nå viste til. Mitt enkle spørsmål er: Når har Regjeringen tenkt å legge fram en slik sak for Stortinget?

Statsråd Kristin Krohn Devold [10:24:28]: Jeg vil først tilbake til sitatet fra Dagbladets intervju med Sverre Diesen. Det han sier der, er:

«Det er Riksrevisjonen som bestemmer når vi har full kontroll. Men jeg innser at vi må jobbe både i år og neste år med dette.»

Det er ikke noe oppsiktsvekkende nytt.

Jeg har også sagt, ikke minst i dialogen med Stortinget i de saker vi har hatt til behandling, at noen av de merkna-dene som Riksrevisjonen har hatt, faktisk knytter seg til senere faser av Prosjekt Golf, og som blir fullgodt løst først når disse senere fasene blir innført.

Når det er sagt, vil jeg si at selvfølgelig er det Regje- ringens hensikt å tilfredsstille de behov Stortinget har i forhold til informasjon og saksframlegg. Vi har fremmet en sak, en melding, som ligger til behandling i forsvarsko- miteen. Vi har varslet at vi kommer med ytterligere en sak knyttet til eventuelle tilpasninger i revidert budsjett. Hvis vi i dialogen med Stortinget under behandlingen av disse to sakene finner ut at det er behov for mer, har vi selvføl- gelig anledning til, både til høsten og til neste vår, å fram- legge ytterligere saker om dette.

Presidenten: Kjetil Bjørklund – til oppfølgingsspør- mål.

Kjetil Bjørklund (SV) [10:25:45]: Dette handler grunnleggende sett om muligheten for økonomisk kon- troll innad i Forsvaret. I den nevnte artikkelen i Dagbladet i dag blir forsvarssjefen stilt følgende spørsmål: «Dere vil ikke ha full kontroll med økonomien før 2007?»

«Det er Riksrevisjonen som bestemmer når vi har full kontroll», svarer forsvarssjefen.

Mener forsvarsministeren at det er Riksrevisjonen som bestemmer når Forsvaret har full kontroll? Vil det bety at det er Riksrevisjonen som i framtiden vil møte i Stortinget på vegne av statsråden når det er spørsmål om økonomisk kontroll i Forsvaret?

Statsråd Kristin Krohn Devold [10:26:21]: Selv- sagt er det ikke slik. Men det er viktig å understreke Riks- revisjonens rolle i nettopp å påpeke mangler. Riksrevisjo- nen har et kontrollapparat og en kompetanse som ingen andre besitter når det gjelder hvilke områder i Forsvarets regnskaper som trenger forbedrende tiltak. Derfor er det også så nyttig å få den årlige gjennomgangen fra Riksre- visjonen, der det enkelte år kan være ulike merknader som blir fulgt konkret opp fra Forsvarets side.

Det forsvarssjefen her henviser til, er det faktum at det er Riksrevisjonen som godkjenner regnskap. Det er vi ikke i stand til å gjøre. Det tilligger dem, selvfølgelig. Men når det er sagt, vil jeg igjen understreke det som Sverre Diesen sier i artikkelen. Noen av de merkna-dene som Riksrevisjonen har hatt, og som jeg har vært inne på i tidligere dialog med Stortinget, tar det år å løse – både det som går på forståelse i organisasjonen knyttet til inn- føring av nye systemer, som horisontal samhandel, og det som går på tekniske ting, som vil bli løst i senere faser av Golf.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Jørund Leknes (SV) [10:27:40]: Mitt spørsmål går til olje- og energiministeren.

Barentshavet er et utrolig sårbart fiskeriområde, og det er utrolig viktig for fiskerinæringen, som er en av Norges viktigste næringer. I forbindelse med leteboringen i Ba- rentshavet har vi hatt tre store utslipp til sjø, på tross av at oljeselskapene lovt at det skulle være nullutslipp. Samti- dig har Petroleumstilsynet rapportert om 39 HMS-hen- delser lenger sør, i Norskehavet og i Nordsjøen. De har også uttalt at de er skeptiske til økt aktivitet i Barentsha- vet.

I oljemeldingen som Stortinget behandlet i 2004, sa Regjeringen at den ville avvente resultatene av de plan- lagte leteboringene før den utlyste nye områder. Likevel har statsråden varslet at vi i sommer skal ha 19. conse- sjonsrunde for utdeling av nye lisenser. Har Regjeringen endret sin politikk? Er nullutslipp til sjø et absolutt krav?

Statsråd Thorhild Widvey [10:28:49]: Regjeringen har selvsagt ikke endret sin politikk.

Når det gjelder Barentshavet og muligheter for helårlig petroleumsvirksomhet, hadde Regjeringen en meget grundig vurdering av dette gjennom ULB. Man fattet en beslutning i desember 2003 om at man ønsket å gjenåpne Barentshavet for helårlig petroleumsvirksomhet. Dette ble framlagt for Stortinget i mai 2004 i en egen stortings- melding. Det var da et flertall i denne salen – jeg registre- rer at SV ikke var blant det flertallet – som sluttet opp om Regjeringens holdning i dette området.

Det er noen områder i Barentshavet Syd som er unntatt fra petroleumsvirksomhet. Det er et avgrenset område. Det er jo ikke hele Barentshavet dette dreier seg om, men det er altså Barentshavet Syd, med unntak av noen områ- der. Det er de kystnære områdene i Finnmark og i Troms. Det er også polarfronten, iskanten og Tromsøflaket, for å nevne noen. Disse unntaksområdene har Stortinget sluttet seg til at det ikke skal være petroleumsvirksomhet i i åre- ne som kommer. Regjeringens politikk er altså ikke endret i forhold til dette. Vi har til hensikt å utlyse den 19. runden for sommeren 2005. Vi har ikke tenkt å endre på det.

Selvsagt er det slik at vi også i framtiden skal ha som politikk at man skal ha nullutslipp til Barentshavet. De ek- semplene som representanten her nevner, er noen uhell som har skjedd. Det siste var 21. februar. Det er noe som man selvfølgelig tar svært alvorlig. Dessuten er det andre ministere, andre departementer, som er konstitusjonelt ansvarlige i forhold til Petroleumstilsynet og SFT, som nå vurderer det siste utslippet.

Jørund Leknes (SV) [10:30:56]: Jeg takker for sva- ret.

Vi er klar over at Barentshavet er et svært sårbart na- turområde. Nå har det seg slik at Kristelig Folkeparti had- de landsmøte i helgen. Der ble det vedtatt:

«Kristelig Folkeparti mener at oljeutvinning ikke skal foregå i sårbare naturområder der miljøhensyn ta- ler for at oljeutvinning er uforvarsvarlig.»

Dette er jo ganske klar tale. Den kan ikke sies å være særlig positiv til fortsatt virksomhet i Barentshavet. Vil Kristelig Folkepartis nyorientering i dette spørsmålet få konsekvenser for Regjeringens politikk i forhold til Barentshavet?

Statsråd Thorhild Widvey [10:31:38]: Nå har Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti sittet sammen i snart fire år. Vi har en ambisjon om å fortsette, og vi skal kunne klare å enes om de sakene som vi har hatt vanskeligheter med eller forskjellige tilnærminger til, i tiden framover.

Som jeg sa, har Regjeringen en politikk på dette området. Vi hadde et forslag oppe. Vi gjorde en meget grundig utredning før vi fattet vår beslutning i desember 2003, og det er ingen ting som har gjort at Regjeringen har endret politikk i dette spørsmålet. Jeg synes også det er viktig å understreke at den politikken har en bred tilslutning i Stortinget. Landets øverste demokratiske myndighet har sluttet opp om den politikken at man skal ha helårige petroleumsvirksomhet i Barentshavet Syd.

Selvsagt skal Regjeringen fokusere på og bidra til at utviklingen går framover. Vi ønsker alle at petroleumsvirksomheten skal ta særlig hensyn til de spesielle, følsomme områdene som vi har i nord.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Hallgeir H. Langeland.

Hallgeir H. Langeland (SV) [10:32:57]: SV har flere ganger fått stortingsfleirtallet med seg på å fokusere meir på CO₂-injeksjon lenger sør på norsk sokkel nettopp for å unngå større aktivitet i nordområda. I går blei det lagt fram ein rapport om dette – statsråden var til stades og hørte på – som var relativt negativ, synest eg, i forhold til å få til dette.

Her ser me altså ei regjering som driv opp tempoet i nord, men ein er ikkje villig til å gjera noko for å auka utvinningsgraden i sør, trass i at ein har mandat frå Stortinget til å gjera noko aktivt, bl.a. for å redusera klimagassutsleppa, for å få auka utvinningsgrad og for å få Noreg opp i front når det gjeld miljøteknologi på dette området.

Kan ikkje statsråden snart tenkja seg det som SV er inne på, og som SV vil driva fram i ei ny raud-grøn regjering, nemleg å delta i ei eller anna form for spleiselag for å sørgja for at det er eit felt som bruker CO₂ som trykksøtte i Nordsjøen, f.eks. Gullfaks?

Statsråd Thorhild Widvey [10:34:00]: Nå er det ikke slik at statsråden var til stede på det seminaret som ble arrangert i går. Det var faktisk statsråden som arrangerte det seminaret. Det er også slik at det ble framlagt en rapport som jeg skal melde tilbake til Stortinget. Oljedirektoratet fikk i oppdrag fra det samme departementet, fra den samme statsråden, i samarbeid med en del selskaper å utrede hvilke muligheter det er for å kunne bruke CO₂ som injeksjon for økt utvinning på norsk sokkel. Den rapporten er nå levert. Den skal meldes tilbake i revidert budsjett, men Regjeringen skal også komme tilbake med hvordan man ønsker å følge opp denne rapporten.

Jeg tror vi er enige om at vi trenger å få til økt utvinningsgrad på norsk sokkel. Det er et sterkt engasjement fra denne regjeringens side for å ha søkelyset på det. I dag er estimatet at utvinningsgraden skal være 46 pst., og målet er 50 pst. 1 pst. økt utvinning vil bidra til utallige milliarder i inntekter for den norske stat. Så det er et veldig viktig og prioritert område. (Presidenten klubber.)

Jeg er mer usikker på, og rapporten i går bekreftet det, om injeksjon med økt CO₂ kan være med og bidra til at en kan øke denne utviklingen på sikt.

Presidenten: Statsråden har en klokke på talerstolen som viser tiden. Når presidenten klubber, er det meningen at man skal stoppe.

Øyvind Vaksdal – til oppfølgingsspørsmål.

Øyvind Vaksdal (FrP) [10:35:31]: Petroleumsvirksomheten på norsk sokkel er underlagt verdens strengeste krav til helse, miljø og sikkerhet. Det er med andre ord ikke regelverket det er noe i veien med, men man ser av og til at etterlevelsen av det er så som så. Jeg forutsetter derfor at Regjeringen har fullt fokus på dette og følger opp, slik at det blir brakt i orden.

Nå ser vi imidlertid at på russisk side i Barentshavet legges det opp til betydelig petroleumsvirksomhet, og de har ikke på langt nær de samme kravene til helse, miljø og sikkerhet som vi har på norsk side. Er statsråden enig med meg i at petroleumsvirksomhet på norsk side i Barentshavet kan være med og bidra til økt miljøfokus også på russisk side, og har Regjeringen kontakt med russiske myndigheter med hensyn til å få påvirket miljøkravene også der?

Statsråd Thorhild Widvey [10:36:22]: For det første har Regjeringen et økt fokus på at selskapene skal etterleve de kravene som stilles både i forhold til utslipp i Barentshavet og i forhold til norsk sokkel for øvrig. Det er en sterkt prioritert oppgave. Men jeg tror det er veldig viktig å understreke at man ikke kan garantere at det aldri skal skje noe uhell. Det tror jeg det er viktig å nevne også her.

Myndighetene, inkludert Olje- og energidepartementet, har god kontakt med russiske myndigheter med tanke på å få til en forståelse for at vi trenger å rette søkelyset på at vi kanskje må ha et felles regime for nordområdene. Jeg har selv tatt initiativ til et Arctic Summit som skal arrangeres i Kirkenes i sommer, med representasjon både fra Russland, EU og ikke minst også fra USA, med tanke på å få en felles dialog om hva som er viktig når det gjelder framtidig utvinning i Barentshavet.

Presidenten: Steinar Bastesen – til oppfølgingsspørsmål.

Steinar Bastesen (Kp) [10:37:27]: Jeg har et tilleggsspørsmål.

Det er riktig at Stortinget sluttet seg til Regjeringens politikk for åpning av det sørlige Barentshavet. Vi har nå opplevd et uhell med en oljerigg. En av grunnene til at Stortinget sluttet seg til, var jo prinsippet om nullutslipp.

Da er mitt spørsmål: Går det en øvre grense for Regjeringens politikk på dette området? Vil man revurdere tillatelsen til oljeriggen i det sørlige Barentshavet, når det har vært et utslipp på 1 600 liter hydraulikkolje? Hvor går den øvre grensen?

Statsråd Thorhild Widvey [10:38:18]: Som jeg sa, har Regjeringen fått gjennomslag for denne politikken i Stortinget. Det er riktig at vi har som et krav at det skal være nullutslipp. Jeg tror de ulike selskapene bestreber seg veldig sterkt for å kunne klare å bidra til at man ikke har utslipp i Barentshavet. Det er også slik at SFT og ikke minst Petroleumstilsynet nå har en gjennomgang av de uhellutslippene som har vært, og vil komme tilbake innen kort tid med en redegjørelse til myndighetene om hva som faktisk har skjedd. Når det gjelder det siste uhellet for Statoil som har funnet sted, er boringen stoppet inntil man har fått en orientering fra SFT og Petroleumstilsynet om det videre arbeidet framover.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Grethe Fossli (A) [10:39:32]: Jeg har et spørsmål til justisministeren.

Når vi ferdes langs strandkanten, ser vi at båteierne nå får sine fritidsbåter på vannet. Det betyr at det nærmer seg sommeren og en aktiv tid på sjøen. I februar diskuterte Stortinget et forslag om å innføre obligatorisk båtføreropplæring. Bakgrunnen var de signaler vi hadde fått fra politiet, Redningsselskapet og frivillige organisasjoner, bl.a. Norsk Folkehjelp, om mye uvetting ferdseil på sjøen og tydelige mangler på sjømannskunnskap. Regjeringspartiene i Stortinget støttet ikke forslaget, men mente at holdningskampanjer og mer politi på sjøen ville løse problemet med manglende kunnskap. Imidlertid synes jeg at justisministeren hadde et noe nyansert syn. Han sa også at han trodde man ville komme tilbake til debatten om obligatorisk båtføreropplæring ved en senere anledning. Blant annet sa han at han ville følge nøye utviklingen og vurdere synspunktene han ville få fra politiet.

Nå har jeg via pressen fått vite at Sjøfartsdirektoratet har lagt til side utredningen om båtføreropplæringen. Hva er statsrådets synspunkter på det?

Statsråd Odd Einar Dørum [10:40:42]: Jeg er kjent med alle disse synspunktene. Det representanten refererte fra det som skjedde i Stortinget, er helt korrekt.

Nå er det slik at jeg ikke er konstitusjonelt ansvarlig for det direktoratet som det her ble vist til. Det er også helt riktig at jeg vil følge med og holde meg orientert om hva politiet melder til meg. Det gjør jeg. På det tidspunktet jeg føler at det er riktig og egnet til å gjøre noe med det, vil jeg også ta de initiativ som er nødvendige, først og fremst selvfølgelig i Regjeringen, men også på annen måte. Så jeg har ikke noe å tilføye til det jeg sa den gangen. Men jeg trekker ikke noe fra, og jeg legger ikke noe til de utmerkete uttalelser som representanten Fossli refererte fra den debatten hun nå oppsummerte, både hva flertallet stod for, som jeg selvfølgelig følger, og de refleksjoner

som jeg la inn, og som jeg følte at man i salen i grunnen var lyttende til, på tvers av partigrensene.

Grethe Fossli (A) [10:41:47]: Jeg takker statsråden for svaret.

Regjeringspartiene sa at mer politi og holdningskampanjer ville løse problemene. Hvilke tiltak er satt inn i dette arbeidet nå før sommeren for å følge opp det regjeringspartiene sa?

Statsråd Odd Einar Dørum [10:42:05]: Det er et spørsmål som jeg kommer til å ta med i den dialogen jeg har med Politidirektoratet. Den har vi jamt og regelmessig.

Men jeg kan iallfall benytte anledningen, helt uavhengig av representanten og meg, til å oppfordre alle båtførere som måtte lytte til denne debatten, til å slutte med den sporten som går ut på at man plasserer sine små barn med redningsvest foran på båten, for det kan bli riktig makabre scener hvis man faller ned derfra. Den typen folkeskikk kan man i hvert fall bruke denne debatten til å markere klart og tydelig. Så tror jeg ikke all verdens politi klarer å oppdra folk med hensyn til dette, kanskje heller ikke en båtføreropplæring, og da er vi bortenfor det som var temaet den gangen den debatten ble ført i Stortinget. Men i folkeopplysningens navn synes jeg det er rett av meg å løfte fram akkurat det temaet. Jeg tar det med meg i min dialog med Politidirektoratet. Det følger av det svaret jeg gav på det første spørsmålet fra representanten, og det følger av det som i sin tid også ble tatt opp da saken var oppe i Stortinget, og som representanten viste til.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Gunn Karin Gjøl.

Gunn Karin Gjøl (A) [10:43:05]: Jeg er glad for at statsråden er såpass engasjert i et så alvorlig spørsmål som villmannskjøringen til sjøs.

Da vi behandlet forslaget om obligatorisk båtføreropplæring, var hele Stortinget enig i at det måtte gjøres noe med den uvettinge kjøringen vi har til sjøs. Men flertallet gikk imot obligatorisk båtføreropplæring og mente at dette måtte bekjempes med holdningsskapende arbeid og mer politi på sjøen.

Evalueringen av politireformen har jo vist at politiet er blitt flinkere til å bekjempe organisert kriminalitet, men samtidig viser den at politiet ikke har blitt bedre med hensyn til å være tilgjengelig blant publikum, verken til lands eller til vanns.

Min utfordring og mitt spørsmål til statsråden er: Vil statsråden nå sørge for at vi får et politi også til sjøs i de konsentrasjonene av store befolkningsgrupper vi har langs kysten vår om sommeren, og at politiet både bidrar holdningsskapende og sørger for å bekjempe den villmannskjøringen vi har til sjøs?

Statsråd Odd Einar Dørum [10:44:09]: Jeg går ikke inn og tar operativt ansvar for politiet – det være seg her i hovedstaden eller i kystområdene våre. Men som jeg

sier, når jeg tar med noe i en styringsdialog med Politidirektoratet, så gjør jeg det. Vi har et system som både kan lytte, lære og følge med.

Det som er mitt hovedfokus, som kom i et tilleggs-spørsmål til meg fra representanten Ellingsen og ble forsterket av representanten Hagen tidligere i dag, og som jeg vil bekrefte, er kamp mot alle former for hverdagskriminalitet. Den skal politiet føre. Så vet jeg at politiet på mange måter er svært dyktig til å bekjempe det som kan føre til ulykker. Vi vet at politiet er dyktig på veiene. Jeg er ganske sikker på at de politidistriktene som deltar i dette arbeidet, også tar det med seg når det gjelder ferdsel på sjøen. På sjøen har jeg i hvert fall gitt mitt bidrag ved å sørge for at vi får skikkelige promillegrenser, som jeg tror er ganske avgjørende. De gir riktignok rom for snekkepilsen, men ikke for noe mer. Da bør man helst kjøre snekke, for å si det på den måten.

Presidenten: Inga Marte Thorkildsen – til oppfølgingsspørsmål.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [10:45:12]: Det er tydeligvis mange som burde lytte til denne debatten i dag, for her hagler det med gode råd.

Det henger egentlig ikke på greip at en 16-åring fritt kan kjøre en båt med flere hundre hestekrefter i 50-70 knop, mens den samme 16-åringen må ha sertifikat for å føre en moped med fem hestekrefter og maks 50 km i timen.

På bakgrunn av de erfaringene som er gjort med hensyn til antall ulykker, at båtene blir større og raskere, og at det er mye uvettig kjøring, går flere og flere nå inn for obligatorisk båtføreropplæring. Dette gjelder bl.a. Kongelig Norsk Båtforbund, Redningssekskapet og Sjøvetutvalgene. Dette inkluderer også politiets sjøtjeneste. I Sverige er dette nå til utredning, og alt tyder på at svenskene kommer til å gå inn for dette. Stadig flere EU-land stiller også krav om båtførerbevis. Dette kan føre til at nordmenn uten båtførerbevis kan bli utestengt fra internasjonale farvann. Spørsmålet er da om statsråden vil gå inn for et slikt krav dersom andre land gjør dette.

Presidenten: At saker og ting ikke henger på greip, kan neppe karakteriseres som en parlamentarisk uttrykksmåte. Jeg synes vi har vært innovent akkurat den polemikken en gang før.

Statsråd Odd Einar Dørum [10:46:31]: Men det å ta grep kan kanskje tenkes å være innenfor parlamentarisk uttrykksmåte.

Å ta et grep handler her selvfølgelig om at flere må gjøre det sammen. Det handler om at et regjeringskollegium må gjøre det, og jeg gjør det selvfølgelig i forhold til mine kolleger. Når jeg da har signalisert – som ansvarlig norsk borger og med tillitsverv på vegne av norske borgere som justisminister – det jeg gjorde, og som var utmerket referert i det første innlegget, så mener jeg det.

Jeg kommer selvfølgelig til å følge med i det som skjer i andre land, og jeg kommer også til å følge med i det po-

litiet melder til meg. Når jeg sier slikt, mener jeg det. I det øyeblikket jeg har en handling å legge fram, vil det vises for offentligheten på behørig vis. Det kan representanten være trygg på.

Presidenten: Det er en ganske stor forskjell på greip og grep, men det får vi komme tilbake til en annen gang. Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Per Ove Width (FrP) [10:47:28]: I dagens VG står det å lese at hundrevis av befall må slutte som følge av fjorårets milliardsmell. Dette er en uttalelse fra en av de hovedtillitsvalgte i Norges Offisersforbund som peker på at dette er befall med høy kompetanse, som blir betegnet som grunnfjellet i den norske hær.

Er det slik at det allerede er tatt høyde for at merforbruket i 2004 skal spares inn i 2005? Det er begrunnet med at det er kommet direktiver fra høyere hold i Forsvaret. Samtidig vet vi at til høsten skal det implementeres nytt befall i Forsvaret. Er det riktig ressursbruk å si opp godt befall med god kompetanse og samtidig implementere nye?

Statsråd Kristin Krohn Devold [10:48:39]: Jeg vil gjerne begynne med å ta fatt i det siste som representanten Width tar opp, nemlig innføring av avdelingsbefal, som er sentralt i denne nye fireårsperioden for Forsvaret 2005-2008. I dag har vi tre kategorier av befall. Det ene er avdelingsbefal, som er en helt ny ordning. Det er en litt mer langsiktig kontraktsbefalsordning. Vi har også det kortsiktige kontraktsbefalet, og så har vi yrkestilsatte som er fast ansatt.

Den bekymringen som Width gir uttrykk for her, deler jeg for så vidt, fordi jeg registrerer at i det nedbemanningkravet som Stortinget har fastsatt, på 5 000 mann, er det muligens en tendens i Forsvarets organisasjon til at man i større grad vektlegger nedbemanning på kontraktsbefalssiden i forhold til yrkestilsatte. Det er noe som forsvarssjefen og Forsvaret har ansvar for å lage en god løsning på. Hensikten var nettopp å ta en del av kontraktsbefalet og gjøre dem om til avdelingsbefal, slik at man skulle kunne sitte lenger i jobbene, og der man også kunne opparbeide seg kompetanse. Jeg er kjent med at vi allerede har utnevnt de første tilfellene av avdelingsbefal.

Samtidig vil jeg gjerne minne om det jeg skrev om i brevet til Fremskrittspartiets stortingsgruppe 1. april, at det ikke er slik at det skal iverksettes ikke-reversible tiltak for å forskuttere eventuelle kutt som Regjeringen, eller Stortinget, gjør i revidert. Det som derimot er forsvarssjefens fullmakt, er at han for å holde vedtatt budsjett for 2005, som Regjeringen og Fremskrittspartiet stod sammen om, selvfølgelig må sørge for at den aktiviteten man tilrettelegger for, og det antall ansatte som man har, er innenfor de vedtatte budsjetttrammer. Her tilligger altså myndigheten forsvarssjefen selv, men det ligger ingen incitament fra departementets side til å innskrenke antallet kontraktsbefal som en forskuttering av den reviderte behandlingen.

Per Ove Width (FrP)[10:50:47]: Det er godt og be tryggende å høre at det ikke er gjort noen tiltak allerede

for å spare inn penger på 2005-budsjettet for å dekke merforbruket i 2004. Det er fint at statsråden bekrefter dette. Nå skriver hun riktignok i det samme brevet som hun refererte til, at hun har bedt forsvarssjefen allerede nå om å ta høyde for at det kan komme til å skje.

Hvis så skjer, at Stortinget beslutter at overforbruket i 2004 skal dekkes inn på budsjettet i 2005, vet nok statsråden godt hva Fremskrittspartiet mener om det. Hvis så skjer, må Forsvaret dekke inn 1 milliard kr i annet halvår av 2005. Da må jeg spørre: Hva vil da skje med Forsvaret? Vil det bli lagt til kai igjen? Vil all aktivitet stoppe opp?

Statsråd Kristin Krohn Devold [10:51:48]: Her er jeg helt enig med representanten Width i at det vil kunne få store negative konsekvenser hvis hele merforbruket skal dekkes inn. Derfor er det viktig at det forslaget Regjeringen kommer med i revidert, er tilpasset behovet for å ta vare på Forsvarets operative evne og våre forpliktelser i NATO.

Jeg vil gjerne understreke at det også er viktig at Fremskrittspartiet, som har vært vår budsjettpartner for 2005, også inngår i en budsjettdialog med regjeringspartiene for å forsøke å komme til enighet om revideringer av budsjettet.

Det som ble understreket i mitt brev av 1. april til Fremskrittspartiets stortingsgruppe, var at forsvarssjefen ikke skulle iverksette ikke-reversible tiltak for å forskuttere revidert. Men det kan selvfølgelig bety at en del av dem som ønsker klarhet i om de f.eks. skal kunne ansettes som befal til høsten, må avvente den avklaringen til etter behandlingen av revidert.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Per Roar Bredvold.

Per Roar Bredvold (FrP) [10:53:03]: Det er mange av oss som ser med uro på det som står i avisen i dag om at såpass mange befal skal slutte, bl.a. for å dekke opp den milliardoverskridelsen vi har hatt. Det mange av oss da tenker på, er hva som skal skje med den tjenesten Forsvaret er pålagt av Stortinget å gjøre. Med et mindre antall befal skulle man kanskje tro at det ville være vanskelig å utføre den tjenesten som Forsvaret skal gjøre, både hjemme og ute. Jeg tenker da på utenlandsoperasjoner. Jeg tenker òg på dem som er ansatt i Forsvaret, og den usikkerhet de føler for sin jobb, for den grad og for det de tilhører.

Hva tenker statsråden om dette?

Statsråd Kristin Krohn Devold [10:53:45]: Er det en gruppe jeg har både stor forståelse for og medfølelse med, er det Forsvarets ansatte.

Da Stortinget vedtok at Forsvaret skulle nedbemanne med 5 000 mann, det var en beslutning også Fremskrittspartiet stilte seg bak, var det selvfølgelig å vente at dette ville få konsekvenser for enkeltpersoner og for enkeltfamilier. Derfor vil jeg også si at den måten Forsvaret og Forsvarets ansatte har taklet dette på, er imponerende. Man har forsøkt å ha fornuftige avgangspakker, slik at man kan hjelpes over i en annen karriere, og man har for-

søkt å gjøre dette på en måte som er i henhold til Forsvarets behov for å opprettholde og faktisk forbedre sin operative evne, hvilket man langt på vei har lyktes med.

Jeg vil dessuten få si at det å sette i verk tiltak for å holde det budsjettet som er vedtatt, ligger innenfor forsvarssjefens fullmaktsramme. Det er noe annet enn å forskuttede vedtak i Stortinget knyttet til revidert.

Presidenten: Rita Tveiten – til oppfølgingsspørsmål.

Rita Tveiten (A) [10:54:55]: For Arbeidarpartiet sin del er det viktig at me får sett i verk ordninga med avdelingsbefal. Me ser fram til at den prosessen held fram slik som han er planlagt.

I samband med det vil eg gjerne spørja statsråden om det ikkje er naturleg at det kontraktsbefalet som me har i dag, vert vurdert i den samanhengen for å kunna førast vidare. Det er jo personell som har fått opplæring, og som det er føremålstenleg å bruka. Eg går ut frå at det ikkje er fullt grunnlag for den uroa som vert bringa til torgs i VG i dag.

Så har eg eit lite spørsmål knytt til den innstillinga som vart behandla i Stortinget, at organisasjonane til dei tilsette skal vera med i dei prosessane som skal føra fram til kven det er som skal fortsetja som avdelingsbefal, og kva slags retningslinjer som skal gjelda for dei som skal ha desse jobbane.

Statsråd Kristin Krohn Devold [10:55:58]: Jeg kan bekrefte at i de prosessene som Forsvaret er inne i, med å identifisere hvilke grupper som skal nedbemannes, er de ansattes organisasjoner med i henhold til lov- og avtaleverk. Slik skal det være, og slik er det.

Samtidig er stortingsrepresentant Rita Tveiten inne på et dilemma, og jeg er helt enig i at det er kontraktsbefalet som på mange måter utgjør den viktigste gruppen for å kunne tilsette avdelingsbefal. Kontraktsbefalet har vært en utrolig nyttig ressurs for Forsvaret. Det har vært unge, operative ledere som har vært verdifulle. Det var jo nettopp for å gi dem bedre forhold at vi ville innføre avdelingsbefalsordninger, slik at de kan sitte både 10 og 15 år og med en skikkelig utdanningspakke til slutt. Men blant Forsvarets ansatte vil det selvfølgelig være en mulig interessemotsetning mellom yrkesansatte, altså fast ansatte, og kontraktsbefalet om hvilke stillinger som skal tas ut for å nå 5 000-tallet.

Presidenten: Kjetil Bjørklund – til oppfølgingsspørsmål.

Kjetil Bjørklund (SV) [10:57:11]: Ut fra de svarene forsvarsministeren nå gir, høres det ut som om det ikke er gjort noen grep for å hente inn overforbruket i 2004 til nå i 2005, og at eventuelle slike grep for 2004-merforbruket skal skje i andre halvår eller gjennom forslag om tilleggsbevilgninger i revidert. Det samsvarer jo med det pressetalsmannen sier i VG i dag.

Kan vi oppfatte det slik at merforbruket i 2004 i sin helhet vil bli foreslått merbevilget ved behandlingen av

revidert? Eller kan vi oppfatte det slik at det vil skje gjennom nedskjæringer i andre halvår 2005? Og i hvor stor grad finnes det et handlingsrom for å hente inn deler av den milliarder for 2004, når man i tillegg skal skjære ned på årets budsjett, for det må jo etter all sannsynlighet være en overdimensjonering i forhold til det som er antatt?

Statsråd Kristin Krohn Devold [10:58:13]: Jeg vil selvsagt ikke forskuttere Regjeringens forslag i revidert. De kommer når revidert kommer.

Men jeg vil også si at det er én viktig ting som forsvarssjefen er pålagt, og det er å sørge for at den inngangsfarten som Forsvaret hadde inn i 2005, blir bremsset, fordi merforbruket i 2004 avdekket jo at man på noen områder hadde hatt en større og dyrere aktivitet enn det som lå i budsjettforutsetningene. For å unngå at også 2005-budsjettet sprekker har altså forsvarssjefen fullmakter til å iverksette en rekke tiltak – for å unngå at det som skjedde i 2004, skjer igjen. I det ligger selvfølgelig også anledning til å se på kontraktsbefal, mv.

Når det er sagt, er forsvarssjefen også gitt i oppdrag å forberede eventuelle stortingsvedtak knyttet til revidert, men altså ikke gjennom ikke-reversible tiltak. Både på investeringssiden og på andre områder kan man bremse aktivitet som man kan slippe opp igjen når Stortinget har fattet sin konklusjon.

Presidenten: Vi går til det siste hovedspørsmålet i dag.

Inger S. Enger (Sp) [10:59:25]: Mitt spørsmål går til statsråd Widvey.

Jeg vil følge opp debatten om det sårbare Barentshavet og nullutslipp. Statsråden gjorde seg litt morsom på Senterpartiets bekostning etter landsmøtet vårt, da vi vedtok at det skulle kreves nullutslipp til sjø i forbindelse med oljevirksomhet i Barentshavet. Det er lov. Vi har allerede nullutslipp i Barentshavet. Man kan ikke komme lenger ned enn null, sa statsråden. Men det var før den 12. april, den dagen 1,6 tonn hydraulikkolje rant ut i Barentshavet. Senterpartiet mener at denne diskusjonen er viktig, men ikke enkel. Spørsmålet er om nullutslipp til sjø bare skal være en hyggelig visjon, eller om det skal være en realitet som vi faktisk skal forholde oss til.

Etter det vi kjenner til, har oljeselskapet Eni nå til behandling en søknad om boring på Goliat-feltet i Barentshavet Sør. Her søker de om å få slippe ut store mengder borekaks til sjø. Og mitt spørsmål blir da: Medfører dette riktighet? Er slike utslipp i tråd med Regjeringens visjon om nullutslipp?

Statsråd Thorhild Widvey [11:00:37]: Regjeringens politikk står fast, også når det gjelder krav om nullutslipp i Barentshavet.

Jeg har lyst til å henlede oppmerksomheten på det som står i den stortingsmeldingen som ble fremmet våren 2004. Som vilkår for petroleumsvirksomheten står det følgende:

«For helårig petroleumsvirksomhet i området har Regjeringen satt som en forutsetning at det ikke skal

være utslipp til sjø av produsert vann, borekaks eller boreslam ved normal drift. Med normal drift menes all planlagt virksomhet, inkludert letevirksomhet; «alt unntatt utilsiktede utslipp»»

Utslipet av hydraulikkolje – som er nevnt av flere av spørrenerne tidligere i dag – fra Eirik Raude den 12. april 2005 var et slikt utilsiktet utslipp. Kravet om nullutslipp i Barentshavet står fast. Men som jeg sa, vi kan ikke garantere at det ikke kan skje uhell, og det som har skjedd i Barentshavet, er et sånt utilsiktet utslipp.

Regjeringen tar selvfølgelig disse utslippene svært alvorlig, og det er også igangsatt granskning, både i forhold til Statoil og i forhold til Ocean Rig. Disse granskningene må bli ferdige før konklusjonene kan trekkes, om man skal tillate Statoil å fortsette denne boringen. Som jeg også sa tidligere: Det er altså Petroleumstilsynet, og også SFT, som er ansvarlige for dette, og som rapporterer til myndighetene, henholdsvis Miljøverndepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet.

Inger S. Enger (Sp) [11:02:34]: Statsråden var opp-tatt av det som gjaldt planlagt virksomhet, og jeg forstår for så vidt den forskjellen.

Min oppfølging blir da: Eni søker, så vidt vi er kjent med, om å slippe ut til sammen 950 tonn borekaks fra Goliat. De ber med andre ord om å få slippe ut 72 pst. av all borekaks som produseres i forbindelse med den boringa. Dette er da planlagt virksomhet. Med unntak av topphullet på oljebrønnene er det i dag fullt mulig å fjerne utslipp av borekaks. Dersom det skal oppnås, kan en ikke først gi tillatelser til store kaksutslipp for å nå målet om nullutslipp – hvis det skal stå fast.

Det Eni i realiteten gjør, er å definere opp til to tredjedeler av brønnen som topphull, og så sier de at dette blir det vanskelig å fjerne. Synes statsråden at en slik definisjon er rimelig? Vil Regjeringen tillate et slikt utslipp?

Statsråd Thorhild Widvey [11:03:39]: Det er ikke sånn at statsråden kan behandle søknader om utslipp. Det er heller ikke mitt konstitusjonelle ansvarsområde; SFT sorterer altså under miljøvernministerens område.

Men på generelt grunnlag må jeg si at kravet fra Regjeringen står fast når det gjelder nullutslippsmålene i Barentshavet. Det er et krav at man ved normal drift ikke skal ha utslipp til sjø – som det ble presisert her – av produsert vann, borevæske eller borekaks. Jeg har lyst til å henlede oppmerksomheten på dette, for det kan jo høres ut som om selskapene ikke tar det alvorlig. Men SFT sa i september i fjor:

«Petroleumsvirksomheten er på vei til å nå målet om null miljøfarlige utslipp til sjø innen utgangen av 2005.»

Det er tross alt en positiv utvikling på gang, og det tror jeg også vi skal ta med oss.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Marit Arnstad.

Marit Arnstad (Sp) [11:04:52]: Jeg må jo si at vi blir stående i en merkverdig situasjon dersom Eni skal få lov til å slippe ut tre fjerdedeler av all den borekaks de produserer i forbindelse med boring, samtidig som Regjeringen i Stortinget sier at den skal holde fast på målsettingen om nullutslipp til sjø i Barentshavet.

Den type utslipp som Eni nå søker om, vil være tre ganger så høyt som det SFT anbefalte i sin rapport, som lå til grunn for Stortingets gjenåpning av Barentshavet Sør. Sjøl om statsråden ikke vil saksbehandle ting her, må en jo kunne spørre om ikke statsråden er enig i at det Eni søker om, er helt i utakt med den informasjon som Regjeringen gav til Stortinget i forbindelse med Barentshavet Sør.

Og så blir da spørsmålet: Hvis ikke statsråden vil stå her og saksbehandle, kan hun si noe konkret om hva Regjeringen har tenkt å gjøre for faktisk å oppnå målet om nullutslipp? Er det noe annet den kan gjøre enn å si nei til den type utslippstillatelse som det søkes om?

Statsråd Thorhild Widvey [11:06:01]: Som jeg prøvde å si til forrige spørre, og som jeg kan understreke nå, så står kravet fast. Regjeringen har ikke endret noen politikk på dette feltet. Vi forventer at de vedtakene som Regjeringen har fattet, og som også har en stor forankring i Stortinget, skal følges opp. Jeg vil ikke og kan ikke ta stilling til de søknadene som ligger der, bortsett fra å si at det ikke vil bli innvilget unntak for *noen* søkere med tanke på utslipp. Reglene skal følges, og jeg forutsetter at myndighetene – selv om det er en annen statsråds konstituasjonelle ansvarsområde – følger opp når det gjelder de kravene man har satt til normal drift: Det skal ikke være utslipp til sjø av produsert vann, borevæske eller borekaks.

Presidenten: Heidi Sørensen – til oppfølgingsspørsmål.

Heidi Sørensen (SV) [11:06:56]: Jeg er glad for at en er tydelig på at kravene står fast, for de søknadene som nå kommer, er i strid med det Stortinget vedtok da et flertall åpnet for leteboring og helårig petroleumsvirksomhet i Barentshavet Syd.

Så hører jeg at statsråden sier at vi ikke kan garantere at vi ikke får uhell. Det er ikke mange boringer som har skjedd i vinter, men vi har altså hatt tre hendelser – én til dels alvorlig – hvor utslippsmengden var 1 600 ganger det tillatelsen var i utgangspunktet. Hvis det er slik at vi må leve med den type hendelser, med overskridelser på 1 600 ganger utslippstillatelsen, fordi vi ikke kan garantere noe, betyr det at Regjeringen vil akseptere å gå fra nullutslipp til *litt* utslipp i Barentshavet?

Statsråd Thorhild Widvey [11:07:52]: Jeg har referert til hva Regjeringens krav om nullutslipp innebærer. Dette har en bred forankring i Stortinget. Jeg siterte hva som stod i stortingsmeldingen, hva dette betydde. Jeg tillater meg å sitere siste del av det igjen:

«Med normal drift menes all planlagt virksomhet, inkludert letevirksomhet; «alt unntatt utilsiktede utslipp»»

Jeg tror også representanten er enig med meg i at det er umulig for noen, selv med meget stor politisk vilje – og ønske – å si at man kan gi noen garantier for at det aldri skal bli noen uhell. Det tror jeg det er viktig å understreke, og at man har en policy på at man skal ha et meget strengt krav. Jeg forventer at selskapene etterlever det, men jeg kan ikke gi noen garantier for at det ikke kan komme til å skje noen uhell i så henseende også i framtiden.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen få endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenhengen til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 5, fra representanten Ågot Valle til kultur- og kirkeministeren, vil bli besvart av utdannings- og forskningsministeren på vegne av kultur- og kirkeministeren, som er bortreist.

Spørsmål 6, fra representanten Karita Bekkemellem Orheim til utdannings- og forskningsministeren, bortfaller, da spørreieren ikke er til stede.

Spørsmål 7, fra representanten Rolf Terje Klungland til helse- og omsorgsministeren, er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 1

Eirin Faldet (A) [11:09:16]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til arbeids- og sosialministeren:

«Produksjonsdelen av ortopedisk fottøy er satt ut på anbud. Dette har ført til at ortopediske sko nå hovedsakelig skal produseres i Litauen. Det hersker stor usikkerhet om den antatte besparelsen i dette.

Hvordan skal statsråden kunne ivareta behovet for nærhet til brukerne og den kompetansen som er nødvendig?»

Statsråd Dagfinn Høybråten [11:09:51]: La meg først understreke at det har vært en klar forutsetning for innføring av anbudsordningen at tilbudet til brukerne ikke skal forringes. Følgelig ble bare produksjonsdelen av ortopedisk fottøy anbudsutsatt og ikke det brukernære arbeidet som utføres av de ortopediske verkstedene. Det finnes i dag over 20 ortopediske verksteder spredt rundt om i hele landet. Det er disse verkstedene brukerne forholder seg til for å få tilpasset sine sko. Tre av verkstedene er samlokalisert med en produsent av ortopedisk fottøy. Ifølge Rikstrygdeverket har det bare helt unntaksvis vært behov for eller ønske om å reise til et slikt samlokalisert verksted. Selv ved sammensatt problematikk er det forutsatt at dette skal kunne håndteres ved et lokalt ortopedisk verksted. Rikstrygdeverket har opplyst at de ikke har mot-

tatt direkte klager fra brukerne eller de ortopediske verkstedene som tilsier at dagens ordning ikke ivaretar krav til kvalitet og forholdet til brukerne.

Såkalt fjernproduksjon av ortopedisk fottøy er ikke noe nytt, og kan heller ikke sies å ha oppstått som følge av anbudsordningen for ortopedisk fottøy. Siden begynnelsen av 1980-tallet har den ortopediske bransjen i Norge selv lagt opp til den praksis som nå følges ved at de lokale ortopediske verkstedene tar mål, lager modeller osv. av pasientenes føtter. Selve produksjonen av fottøyet har skjedd eller skjer et annet sted. Det at det ble innført et tilbud på ortopedisk fottøy, har ikke endret denne praksisen.

Når det lyses ut anbud på produksjonsleddet, opplyser Rikstrygdeverket at det samtidig blir avtalt en fastpris med de enkelte ortopediske verkstedene for det som kalles forarbeid til fottøyproduksjon. Forarbeidet skal da inkludere det lokale verkstedets arbeid med måltaking, modellering/lestproduksjon samt siste justering/tilpasning. Dette representerer som nevnt ikke noe brudd på den arbeidsdelingen bransjen selv har lagt opp til, og praktisert, gjennom de siste tiår. Rikstrygdeverket har heller ikke indikasjoner på noen form for redusert kompetanse i dette leddet av formidlingen.

Rikstrygdeverket har inngått avtaler med fire norske produsenter av ortopedisk fottøy, en av disse har en underleverandør i Litauen. At ortopedisk fottøy i hovedsak skal produseres i Litauen, er følgelig ikke korrekt.

Det har i media blitt hevdet at en produksjon av fottøy i Litauen vil medføre lengre leveringstid og dermed ventetid for brukeren. Leverandøren har forpliktet seg i forhold til en leveringstid gjennom avtalen med Rikstrygdeverket. Det vil medføre brudd på avtalen hvis leveransen ikke skjer i henhold til avtale. Rikstrygdeverket vil følge nøye med på at forpliktelsene i avtalen følges opp.

Videre er det blitt hevdet at det vil påløpe en merutgift som følge av antatt behov for justering/tilpasning av fottøy produsert i Litauen. Det medfører ifølge Rikstrygdeverket heller ikke riktighet, siden det er avtalt priser på produktet og forarbeidet.

Rikstrygdeverket vil følge nøye opp at forpliktelsene i de inngåtte avtalene innfris. RTV har dessuten forsikret meg om at behovet for nærhet for brukerne er ivarettatt ved at brukerne sikres tjenester og oppfølging i de lokale ortopediske verksteder. Brukerne velger for øvrig selv hvilket ortopedisk verksted han eller hun benytter.

Hensynet til brukerne og forsvarlighet i tilbudet er helt sentralt. Rikstrygdeverket har opplyst at de vil oppsummere erfaringer gjennom en egen brukerundersøkelse i løpet av dette året. Når det gjelder kompetansen på området, har jeg ikke fått indikasjoner på at denne er blitt satt i fare ved innføring av anbud på produksjonsleddet.

Kjell Engbretsen hadde her overtatt presidentplassen.

Eirin Faldet (A) [11:13:08]: Jeg takker for svaret, men er selvfølgelig ikke beroliget.

De som har behov for ortopedisk skotøy, må av og til, ifølge TV-programmet «Brennpunkt» den 19. april, prøve

skotøyet en syv–åtte ganger. Dette er folk som har problemer med å gå. Det er millimeternøyaktighet som kreves her.

Jeg er veldig glad for at statsråden nå bekrefter at det er brukernes beste som skal stå i fokus, men det henger nøye sammen med den kompetansen som finnes, bl.a. på ortopedisk produksjonsverksted på Hamar. Der er det 14 ansatte som har denne kompetansen, og som utfører tjenester til det aller beste for brukerne.

Jeg må igjen få lov til å spørre om ikke statsråden mener at det er for dårlig dokumentert innsparing på dette anbudet.

Statsråd Dagfinn Høybråten [11:14:20]: Det er ingen indikasjoner på at de avtalte innsparinger ikke vil være reelle. Det som er avgjørende for meg, er at den måten vi organiserer dette oppraget på, ikke skal få negative virkninger for brukerne i den forstand at tilbudet ikke blir forsvarlig. Derfor har jeg forsikret meg om at Rikstrygdeverket nøye vil følge opp de kvalitetskrav som ligger i avtalen, at de vil følge opp gjennom en oppsummering og en brukerundersøkelse – for å sjekke om dette faktisk er tilfellet. Jeg vil også be Helsetilsynet, som uavhengig tilsyn, om å følge med og vurdere dette tilbudet, slik at det er forsvarlig for brukerne. Dermed mener jeg at representanten Faldet burde være beroliget.

Eirin Faldet (A) [11:15:14]: Det er godt mulig at jeg burde være det, men jeg er det selvsagt ikke. Etter min oppfatning må den beste løsningen være å avvikle hele anbudsordningen og innlemme ortopedisk fottøy som et komplett ortopedisk hjelpemiddel i de eksisterende forhandlingene på linje med øvrige ortopediske hjelpemidler. Vi har jo proteser og ortroser som også folk er avhengige av å få tilmålt, og da kreves det nærhet til brukerne. Man kan nok garantere leveranser innenfor avtalt tid, men fottøy skal altså produseres med millimeter nøyaktighet. Det er folk avhengige av, og Lymfødemforeningen har også uttalt hvor nøyaktig fottøyet trenger å være. Derfor spør jeg: Er det ikke bedre at denne produksjonen er i Norge, hvor det finnes kompetanse, og hvor det er en reell nærhet til brukerne?

Dagfinn Høybråten [11:16:22]: Som jeg opplyste, er det inngått avtaler med fire produsenter, hvorav én har en underleverandør i Litauen. Det vil si at det er produksjon i Norge, og vi har over 20 ortopediske verksteder over hele landet. Det er ved disse ortopediske verkstedene at tilpasningen foregår. Kontakt med produsent vil bli ivarettatt gjennom de ortopediske verkstedene som er spredd over hele landet, og om nødvendig også ved at representanter reiser ut og møter brukerne. Det som må være avgjørende både for representanten Faldet og meg, bør være at det er et godt og forsvarlig tilbud til brukerne – ikke hvor produksjonen er, eller hvilke arbeidsplasser det dreier seg om, men at det er et godt og forsvarlig tilbud. Det vil Rikstrygdeverket følge nøye opp, og for ytterligere å forsikre meg om det vil jeg gå til det skritt å be Hel-

setilsynet, som uavhengig tilsyn, om å vurdere forsvarligheten. Og da mener jeg at dette bør være betryggende.

S p ø r s m å l 2

Øystein Hedstrøm (FrP) [11:17:42]: Jeg har følgende spørsmål til vår ærede arbeids- og sosialminister:

«Hvaler kommune skal søke om å få etablert et polutsalgi i kommunen og håper det kan åpnes innen 2006. Et utsalg vil bidra til å redusere handelslekkasjen, gi ringvirkninger til handelsnæringen og bedre tilgjengeligheten for lovlig omsetning av alkoholholdige varer.

Er det mulig at Hvaler kommune kan komme i betraktning når tildeling av nye polutsalgi planlegges?»

Statsråd Dagfinn Høybråten [11:18:15]: Alkoholloven angir en klar oppgavefordeling mellom Arbeids- og sosialdepartementet, kommunene og Vinmonopolet når det gjelder lokaliseringsspørsmål. Alkoholloven gir departementet myndighet til å fastsette høyeste antall bevilinger for Vinmonopolet på landsbasis og en regional fordeling av utsalgene. Etter alkohollovens system er det imidlertid Vinmonopolet som konkret vurderer i hvilke kommuner det skal søkes om bevilging, og det er kommunestyret som avgjør om bevilging skal gis. Det ligger ikke under mitt myndighetsområde etter alkoholloven å gå inn i konkrete saker om lokalisering av nye utsalgi.

I Ot.prp. nr. 86 for 2003-2004 om lov om endringer i alkoholloven ble det foreslått at departementets praksis med å utarbeide en fireårig landsplan avvikles. Sosialkomiteen støttet forslaget, og understreket samtidig at det fortsatt skal utøves kontroll med utbyggingstakten og den regionale fordelingen. Flertallet pekte videre på betydningen av at kommunene skal ha mulighet til å uttale seg om butikketableringer, og at departementet må sikre at Vinmonopolet etablerer en høringspraksis.

Jeg forutsetter at Vinmonopolet på en god måte vil balansere ulike ønsker og interesser innenfor alkohollovens rammer, og jeg vil sørge for fortsatt kontroll med utbyggingstakt og regional fordeling slik loven forutsetter.

Jeg kan nevne at Vinmonopolet 6. april i år sendte ut et høringsbrev til alle landets kommuner, hvor det redegjøres for rammer og kriterier for etablering av utsalgi for perioden 2005-2007. Vinmonopolet ber i dette brevet om at kommuner som mener å oppfylle etableringskriteriene, sender skriftlig redegjørelse til Vinmonopolet innen 10. juli i år.

Hvaler kommune kan på denne bakgrunn vurdere kriteriene og uttale seg til Vinmonopolet.

Øystein Hedstrøm (FrP) [11:20:03]: Jeg takker statsråden for svaret.

Slik vi ser det, er det positivt at denne landsplanen for fylkesvis fordeling av nye polbutikker nå er brakt til veis ende, at kommunene individuelt får større innflytelse når det gjelder mulighetene for å uttale seg, at lokaliseringen sammenfaller mer med alkoholpolitikken i den enkelte kommune, og at kommunen selvfølgelig forestår via kommunale vedtak den konkrete lokaliseringen. I forkant

av en eventuell etablering må det selvfølgelig foretas en markedsvurdering, hvor man, slik jeg ser det, baserer seg på driftsøkonomiske kriterier hvis man skal etablere et nytt utsalg. Hvaler har i sommerhalvåret besøk av svært mange turister, og det er mange hytteeiere som frekventerer området. Så selv om det er Vinmonopolet som har den endelige avgjørelsen, er mitt oppfølgingsspørsmål: Hvis en markedsvurdering slår positivt ut, kommunens ønske er en lokalisering og man tilfredsstillter eller oppfyller de kriteriene som er satt – jeg henviser til det brevet av 6. april som statsråden nevnte – vil ikke det da styrke kommunens posisjon og ha sterkere innflytelse på de vurderingene som gjøres av Vinmonopolet?

Statsråd Dagfinn Høybråten [11:21:32]: Jeg har ikke gått inn og vurdert Hvaler kommune spesielt ut fra Vinmonopolets kriterier. Jeg tror heller ikke det er riktig at jeg gjør det, men ut fra det representanten Hedstrøm nå sier, er jeg helt overbevist om at Hvaler kommune vil være i stand til å dokumentere hvordan de står i forhold til Vinmonopolets kriterier, og dermed legge det beste grunnlaget for den beslutning som Vinmonopolet er satt til å ta.

Øystein Hedstrøm (FrP) [11:22:00]: Jeg takker statsråden for svaret, og jeg har bare en tilleggskommentar.

Østfold har spesielle problemer når det gjelder illegal spritimport, spritsmugling, og vi har også en betydelig grensehandelslekkasje. Det er veldig kort vei fra Hvaler til Strømstad båtveien, og det er klart at en lokalisering på Hvaler vil kunne redusere grensehandelslekkasjen av alkoholholdige varer og kanskje også bidra til å redusere spritsmuglingen. Jeg håper da at Vinmonopolet kan ta hensyn til Østfolds spesielle situasjon i det henseende.

Statsråd Dagfinn Høybråten [11:22:40]: Bemerkningen foranlediger ikke ytterligere kommentarer fra min side.

S p ø r s m å l 3

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:22:57]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«I forbindelse med redningsaksjoner av ulik karakter er samband et av de viktigste kriteriene. Dagens Sea King redningshelikopter benyttet mobilsystemet NMT 450 som kommunikasjonsmiddel til hovedredningsentralene. Siden dette nettet er avviklet, trenger man et alternativ. Planen har vært å få satellittelefon i stedet for det gamle systemet. Det nærmer seg høysesong på sjøen, med de utfordringer det medfører.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at redningshelikoptrene får satellittelefoner snarest mulig?»

Statsråd Odd Einar Dørum [11:23:31]: Våre redningshelikoptre er utstyrt med en rekke ulike kommunikasjonsmidler egnet for forskjellige formål. Sea King helikoptrene benyttet NMT 450 som en viktig sambandskanal for direkte samband fra og til hovedredningsentralene.

Erfaringen etter at NMT 450 ble lagt ned, er at det i flere tilfeller har vært vanskelig for hovedredningssentralene å få kontakt med helikoptret mens det er på oppdrag. Problemet er bl.a. at hovedredningssentralene nå må bruke dyrebar tid på å søke via flere alternative kommunikasjonsmidler før man eventuelt oppnår kontakt. Utveksling av informasjon som ikke bør være tilgjengelig for offentligheten, er også blitt vanskeliggjort.

Norges topografi og utstrekning gjør radiokommunikasjon krevende i de lave flygehøyder og avsidesliggende områder som redningshelikoptre ofte opererer i. Forsvaret har derfor i flere år vurdert alternativt sambandsutstyr og etter hvert kommet fram til at et satellittbasert system er det beste alternativet.

Det er derfor besluttet at NMT 450 skal erstattes av et moderne satellittbasert system. Dette tiltaket er budsjettert for inneværende år, 2005, og opprinnelig tilsa planen at dette skulle være ferdig installert i løpet av mai. Forsvaret møtte utfordringer i forbindelse med praktisk installasjon av utstyret og leveringstider.

Jeg har fått opplyst at de fleste beredskapshelikoptrene vil ha nytt satellittsamband i løpet av sommeren. Alle helikoptre bør være utrustet i løpet av høsten.

I mellomtiden fungerer alt øvrig sambandsutstyr som før. Et eksempel er kystradioen med sitt gode dekningsområde. Den største utfordringen er operasjoner i innlandet, hvor en nå støtter seg mer enn tidligere på helseradionettet, kortbølgeradio og lufttrafikk-tjenestens kanaler. Dette gir en brukbar midlertidig løsning, men er ikke tilfredsstillende i det lange løp.

Når nytt, moderne satellittbasert kommunikasjonsutstyr er ferdig installert i løpet av høsten, vil Sea King og hovedredningssentralene ha bedre sambandsmuligheter enn noensinne. Enda bedre vil dette bli når redningshelikoptrene blir en del av det nye nødnettet.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:25:23]: Jeg takker for svaret så langt. Jeg synes det er godt og betryggende å høre at justisministeren fortsatt har ambisjoner om at vi skal bli enda bedre på et område der vi faktisk er ganske gode, både på europeisk basis og kanskje på verdensbasis.

Det er klart at kommunikasjon er et av nøkkeltrekkene for å kunne lykkes innenfor redningsaksjoner. Jeg synes at valget av satellittelefon er et fornuftig og godt tiltak. Redningstjenesten her er jo god. Vi har mange gode medarbeidere, og vi har ulike apparater, men som sagt, vi er også sårbare i forhold til kvaliteten på enkeltelementene.

At vi nå skal få installert ny satellittbasert kommunikasjon, synes jeg er bra. I forlengelsen av det ønsker jeg å utfordre justisministeren på om han mener at det vi har tilgjengelig nå, og i sommermånedene, vil være godt nok. Vil justisministeren være komfortabel med det utstyret som skal være tilgjengelig nå i sommer, med hensyn til de oppgavene som redningstjenesten skal utføre, og de utfordringene det norske folk gir redningstjenesten?

Statsråd Odd Einar Dørum [11:26:25]: Det framgikk av mitt første svar at ambisjonen var å komme i land tidligere.

Det som skjedde, var at Forsvaret møtte uventede tekniske utfordringer. Vi har nå fått opplyst at Forsvaret har løst de tekniske problemene, og vi har også fått forsikringer om at installasjon av utstyret har høyeste prioritet. Derfor er planen, slik den nå foreligger, at fem helikoptre, dvs. ett helikopter på hver base, skal ha nytt satellittsamband i løpet av sommeren, og at alle helikoptre bør være utrustet i løpet av september.

I tillegg til det har jeg kommentert den situasjonen som er midlertidig – dels kan vi bruke kystradioen i kystområdene og dels helsetrafikknettet, kortbølgenettet osv. innover land. Som midlertidig løsning mener jeg at det holder, men det holder ikke som en langvarig løsning.

Derfor har selvfølgelig mitt departement hatt et trykk mot Forsvaret fra det øyeblikket vi ble klar over at de hadde møtt uventede utfordringer. Vi har trykk på det, for det er riktig som representanten Ellingsen sier, at vi har en god redningstjeneste, den holder en god standard. Det å holde den er svært viktig. Det går på pålitelighet og tillit. Og det å gjøre den bedre, som vi faktisk har ambisjoner om med bedre teknologi, er vi vel enige om bare er et pluss.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:27:34]: Jeg takker på nytt for svaret, som jeg synes er positivt.

Jeg går ut fra at jeg kan forstå justisministeren dit hen at det tidvis kan være en utfordring når verktøyet ligger i et annet departement enn ens eget, selv om en har et overordnet faglig og politisk ansvar. Derfor synes jeg det er betryggende å høre at man har et trykk på sin «underleverandør», hvis jeg kan bruke det begrepet uten å være stygg mot noen her – jeg synes det høres bra ut. Det er klart at Stortinget har forventninger til tjenesten. Man har forventninger til de ulike departementene som skal gjøre jobben på vegne av våre felles ambisjoner. Da er det kvaliteten i det enkelte ledd som er avgjørende for suksess eller mangel på suksess, mens ansvaret tydelig ligger hos justisministeren på dette området.

Det ville være fristende å spørre: Er justisministeren komfortabel med systemet slik som det er nå, hvor man faktisk blir avhengig av andre selv om man selv har et klart politisk ansvar?

Statsråd Odd Einar Dørum [11:28:30]: Jeg har gitt svar på at vi har en løsning som vi kan forsvare midlertidig, men ikke på lengre sikt.

Forholdet til «underleverandøren» er definitivt det beste, men når underleverandøren møter en uventet teknisk utfordring, må jeg ha respekt for det. Mitt inntrykk er at de virkelig har gjort en stor innsats for å få dette på plass, for Forsvaret setter sin heder og ære i at denne tjenesten skal fungere. Så underleverandøren har vi det beste forholdet til. Men når underleverandøren møter utfordringer som er bortenfor både underleverandørens og mitt kontrollområde, må vi holde trykk på at vi får det ideelle og riktige på plass så raskt som mulig, og at vi i mellomtiden kan sørge for at vi har midlertidige løsninger.

Det er klart at problemet med noen av de midlertidige løsningene er at vi kan få vanskelig kommunikasjon med

sensitive opplysninger. Men jeg mener at er det force majeure, så er det force majeure. Da må vi benytte oss av de mulighetene vi har: Kystradioen, helsenettet, kortbølgenettet er der. Jeg mener at det holder midlertidig, men det holder ikke på lengre sikt.

S p ø r s m å l 4

Steinar Bastesen (Kp) [11:29:48]: Jeg har et spørsmål til justisministeren:

«Det har i den siste tiden vært flere tilfeller der innsatte har dødd etter overdose. Narkotikaproblemet er svært komplekst, men når man ikke makter å redusere, for ikke å snakke om hindre, omsetning av narkotika i fengslene, hvilke tiltak skal da til i det sivile samfunnet for å hindre omsetning?»

Hvordan ser statsråden på dette problemet, og vil det bli satt i gang forsterkede tiltak for i alle fall å redusere dette problemet?»

Statsråd Odd Einar Dørum [11:30:22]: For det første vil jeg uttrykke at ethvert dødsfall som skyldes overdose, i fengsel og hvor det ellers måtte finne sted, er ett for mye.

Innsatsen mot rusmisbruk må rettes mot hele kjeden, fra dyrking og produksjon til forebyggende tiltak for å hindre nyrekruttering til misbruk, til behandling av rusmiddelmisbrukere og til gjennomføring av straffetiltak.

Politiet skal konsentrere sin innsats mot bakmennene. Opprettelsen av CATCH, som senere har gått inn i Nye Kripos, har effektivisert politiets arbeid. Dette gir seg utslag i store mengder beslaglagt narkotika.

Skadereduserende tilbud til de mest belastede rusmiddelmisbrukerne, som sprøyterom og legemiddelassistert rehabilitering i og utenfor fengslet, kan bidra til å redusere den narkotikarelaterte kriminaliteten, overdosedødsfallene og rusmisbruket innenfor og utenfor fengslsmurene.

Kontroll- og rehabiliteringsarbeidet i fengslene ble styrket i den nye straffegjennomføringsloven. Den landsomfattende undersøkelsen «Levekår blant innsatte», fra 2004, dokumenterer at ca. 60 pst. av alle innsatte kan defineres som tunge stoffmisbrukere før innsettelse i fengsel.

De senere år har man kunnet se en tendens til mindre misbruk innenfor murene. Dette skyldes økt og mer målrettet kontrollaktivitet og en styrket innsats med rehabiliterende tiltak.

Det er svært omfattende kontrolltiltak i fengslene, både overfor innsatte og besøkende. Dette gjelder f.eks. bruk av narkotikahund, besøkskontroller, ransaker og visitasjoner. I samarbeidet mellom kriminalomsorgen og politiet vektlegges nødvendigheten av informasjonsutveksling mellom de to etatene.

Justisdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet lager nå et felles rundskriv om ansvarsfordelingen for innsatte og domfelte rusmisbrukere, mellom kriminalomsorgen, helsetjenesten og sosialtjenesten. Samarbeidsrundskrivet skal sikre at innsatte rusmisbrukere med be-

hov for behandling får oppfølging under fengselsoppholdet, i løslatelsesfasen og ute i samfunnet etter endt dom.

Det skal i 2005 etableres koordinerende rusteam i alle større fengsler. Rusteamene skal ha et særlig ansvar for informasjon og koordinering av rusarbeidet i fengslene og ta initiativ til kompetanseutvikling på området.

Regjeringen vil i løpet av våren fremme en odelstingsproposisjon som skal gi grunnlag for etablering av et narkotikaprogram med domstolskontroll etter «drug court-modellen» i Irland og Skottland. Målet med denne ordningen er å gi et rehabiliteringstilbud som alternativ til fengsel for tunge rusmisbrukere.

Steinar Bastesen (Kp) [11:32:38]: Jeg takker for svaret.

Det har vært antydning at advokater og annet personell innen rettspleien har medvirket til omsetning av narkotika i fengslene. Videre har det blitt hevdet at det er et problem at advokater og andre innen rettspleien og fengselsvesenet blir presset eller truet til slik medvirkning.

Dødsstraff er, som kjent, ikke tillatt i Norge.

Hvordan ser statsråden på dette problemet, og hva vil bli gjort for å hindre at trusler skal skremme personer innen rettspleien?

Statsråd Odd Einar Dørum [11:33:19]: Jeg har ikke noen alminnelig kjennskap til at advokater opptre slik som her er sagt. Men vi har, som sagt, en skjerpet besøkskontroll. Og jeg tror man kan si, hvis man skal skjære inn til beinet, at alt i alt fungerer fengslene som effektiv avrusning for veldig mange.

Men det er klart at det største problemet er før og etter. Det var derfor jeg også la vekt på det i svaret til representanten Bastesen. Det hjelper jo ikke om man blir avruset i fengslet, hvis det ikke er noen som følger en opp etterpå.

Det andre problemet, som vi har hatt noen tragiske eksempler på, er at man ikke har hatt gode nok samarbeidsrutiner mellom helsetjenesten ute som har ansvaret inne i fengslene, og de som er i fengslene. Det er derfor vi legger vekt på å få det rundskrivet som jeg nevnte, slik at det ikke skal være noen vanntette skott. For man kan ikke gi fra seg helseopplysninger uten samtykke, og jeg tror at hvis man bruker samtykkeregelen, vil en innsatt sørge for at fengselsansatte vet om et rusmisbruk, slik at man f.eks. ikke får en uheldig kombinasjon av medikamenter.

Disse tiltakene i sum skal nettopp gjøre livet bedre og bidrar til å forhindre de overdosedødsfallene som var representantens anliggende.

Steinar Bastesen (Kp) [11:34:26]: Jeg takker igjen for svaret.

Jeg har et tillegsspørsmål:

Flere har tatt til orde for at man får etablert besøksrom med fysiske hindre mellom de innsatte og gjester. Det er også foreslått at hvert fengsel får sin egen narkotikahund.

Hvordan ser statsråden på dette forslaget, og vil det bli etablert spesielle fysiske ordninger som hindrer direkte kontakt mellom innsatte og personer utenfor fengslet som møter de innsatte?

Statsråd Odd Einar Dørum [11:34:59]: I tillegg til kontrollen har vi forskjellige soningsregimer. I de strenge soningsregimene er det nok liten kontakt. Men folk soner under forskjellige forhold. Noen soner tungt og strengt fordi de tilhører den typen kriminelle – og da er vi dessverre nødt til å gjøre det slik. Slik må samfunnet beskytte seg.

Så er det andre som soner under helt andre forhold. Den største gruppen vi snakker om her, er mennesker som sliter tungt, og som vi må møte med en kombinasjon av tiltak i samarbeid mellom kriminalomsorg, helsemyndighet og andre.

Kontrolltiltakene våre er der. Jeg kommer selvfølgelig til å se på om de kan bli bedre, men de har blitt intensivert. Vi bruker hunder – jeg har sett hundene – og det er klart at de er ganske effektive. Hele dette kontrollregimet, som jeg tok opp i det første svaret til representanten Bastesen, er altså skjerpet.

Men jeg må understreke at skal vi ha noen som helst sjanse til å hjelpe mennesker, er vi nødt til å få til et enda bedre samarbeid mellom helsetjenesten både før soning, under soning og etter soning. Da kan vi kanskje forebygge noen tragedier. For representanten og jeg deler sorgen over det som inntreffer i slike situasjoner.

S p ø r s m å l 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Ågot Valle til kultur- og kirkeministeren, vil bli besvart av utdannings- og forskningsministeren på vegne av kultur- og kirkeministeren.

Ågot Valle (SV) [11:36:24]: Jeg har følgende spørsmål:

«Bare et fåtall av de norske filmene som vil ha premiere i 2005, har kvinnelige filmskapere bak seg. Dette er et demokrati- og rettferdighetsproblem, men det betyr også at kvinners ressurser ikke på en god nok måte blir tatt i bruk i norsk film. Flere kvinnelige filmskapere vil sikre et større mangfold av filmfortellinger. Den svenske kulturministeren foreslår en målsetting om 40 pst. av midlene til kvinnelige filmskapere innen 5 år.

Hvordan vil statsråden sikre at flere kvinner får lage film i Norge?»

Statsråd Kristin Clemet [11:37:03]: Kulturministeren er helt enig i at dette er en viktig problemstilling. Det vil klart være et tap for den norske filmen hvis det er slik at det er menn som dominerer de filmene publikum får se.

Det har blitt nedsatt en styringsgruppe kalt «Kjønn i bevegelse – en utrednings- og tiltaksplan for kjønnsbalanse i filmbransjen». En samlet filmbransje, inkludert de offentlige filmvirksomhetene, står bak dette prosjektet. Målsettingen for dette arbeidet er at man i løpet av fem år skal ha minst 40 pst. kvinner i alle ledd i bransjen, og at norsk film skal speile bredden og mangfoldet i samfunnet både alders- og kjønnsmessig. Som et ledd i dette arbeidet ble det i oktober 2004 holdt en filmpolitisk konferanse kalt «Spiller kjønn en rolle?» arrangert av Norsk film-

stitutt og bransjeorganisasjonene. Konferansen var ett av en rekke tiltak som forhåpentligvis skal føre til en jevnere kjønnsfordeling både foran og bak kameraet i norske filmer.

Videre fikk Arbeidsforskningsinstituttet i november 2003 i oppdrag av Norsk filmfond, Norsk filminstitutt, Den norske Filmskolen og Norsk filmutvikling å se på karrieremuligheter og karrierevalg innenfor norsk filmbransje. I oktober 2004 kom AFI med rapporten «Når menn velger menn og kvinner velger menn ... – Synspunkter på bruk av kvinnelige ressurser i norsk filmbransje – rapport fra et forprosjekt». Dette er et forprosjekt som danner grunnlaget for hovedprosjektet på området, en større undersøkelse der en foretar en analyse av pengestrømmene i et kjønnsperspektiv.

Kulturministeren er positiv til at bransjen selv har satt søkelyset på denne problemstillingen, og vil følge deres arbeid nøye. Skulle det vise seg at bransjens eget arbeid på området ikke fører til flere kvinner i norsk film, vil kulturministeren vurdere om det er nødvendig å sette inn egne tiltak

Ågot Valle (SV) [11:38:43]: Jeg takker for svaret, og jeg synes det er veldig bra at kulturministeren er opptatt av denne problemstillingen.

Det er ikke slik at menn har flere kunstneriske gener enn kvinner, så det må være noe strukturelt som gjør at det er forholdsvis få kvinnelige filmskapere i Norge. Aktørene sjøl snakker om både glasstak og glassvegger.

Det kvinnettverket som nettopp er startet opp her i Norge, etterlyser en offensiv holdning fra det politiske miljøet, og det gjør også andre. Jeg synes nok at vi i det politiske liv skal vise en offensiv holdning. Derfor spør jeg om Regjeringa vil gjøre som den svenske regjeringa og foreslå 40 pst. av midlene til kvinnelige manusforfattere, produsenter og regissører innen fem år, og dermed sørge for at likestillingsloven også kan gjelde i filmbransjen, som på andre samfunnsområder.

Statsråd Kristin Clemet [11:39:51]: Nei, det er ikke noen grunn til å tro at kvinner er mindre kreative eller skulle ha færre ideer eller mindre kunnskaper om film. Det er jo gjort en undersøkelse, som jeg viste til, og den peker bl.a. på at det er fordommer, usynlige mekanismer, uformelle nettverk og faktisk også – litt overraskende kanskje – en gammeldags og lukket kultur som gjør at kvinner ikke når frem på samme måte.

Slik jeg nå forstår dette, er målsettingen i Sverige og Norge den samme. Forskjellen er at i Sverige inngår 40-pst.-målet i den svenske filmavtalen. Partene er der forpliktet til å jobbe aktivt for å bedre likestillingen mellom kjønnene og nå 40 pst.-målet, mens i Norge har partene selv forpliktet seg ved at det gjennomføres tiltak i bransjen selv. Slik jeg forstår kulturministeren, vil hun avvente resultatene her noen tid før hun vurderer om det bør settes inn andre tiltak.

Jeg ser det i grunnen slik at man har samme mål, og at utviklingen i Norge i og for seg kan være vel så positiv

ved at man selv ønsker å forplikte seg og ikke bare venter på et direktiv så å si fra oven.

Ågot Valle (SV) [11:41:00]: Jeg takker for svaret.

Jeg mener nok at det politiske miljøet må være noe mer offensivt, men jeg registrerer svaret.

Statsråden har vist til AFI-rapporten, som jeg skjønner hun har lest godt, og hun har de samme inntrykkene som jeg har. Det viser jo også disse uformelle nettverkene. En annen ting er at når det gjelder de ulike historiene som menn og kvinner forteller, viser det seg at menns historier selger bedre. Derfor mener jeg det burde være et krav til filmbransjen om rapportering om bruk av midlene også i et kjønnsperspektiv.

I den rapporten som statsråden viste til, er det også forslag om at en skal undersøke behovet for å skape synliggjøringsarenaer for kvinnelige filmskapere. Det er i det hele tatt en hel masse forslag i rapporten. Det jeg vil oppfordre statsråden, eller Regjeringa, til, er å gå inn og se på hva som kommer ut av de prosjektene som nå er i gang, og så lage en handlingsplan, slik at det politiske miljøet kan spille på lag med bransjen.

Statsråd Kristin Clemet [11:42:28]: Jeg er enig i at dette med synliggjøring er viktig, og jeg kan nevne ytterligere et tiltak som bransjen nettopp har satt i gang, nemlig et prosjekt som heter WIFT Norge – Women in Film and Television – som er et profesjonelt nettverk som har som formål å synliggjøre og styrke yrkesaktive kvinner i alle funksjoner innenfor film, TV og multimedia, og også dette å delta i et internasjonalt nettverk. Det er veldig positivt.

Jeg har fra kulturministeren fått forsikringer om at man ikke bare vil overlate det helt passivt til bransjen, men at man vil overvåke og følge utviklingen meget nøye. Hvilke rapporteringsmekanismer man bruker, er jeg ikke helt kjent med, men man vil følge utviklingen nøye. Jeg skal ikke her ta sjansen på å forplikte kulturministeren utover det, men jeg skal ta med til henne ideen om en mulig handlingsplan, for, som jeg sier, hun er i hvert fall opptatt av å vurdere egne tiltak dersom de tiltakene som nå er igangsatt, ikke skulle virke.

S p ø r s m å l 6

Fra representanten Karita Bekkemellem Orheim til utdannings- og forskningsministeren:

«Reduksjonen i daglig aktivitet fører til at ca. 70-80 pst. av alle barn og unge er for lite fysisk aktive. I Sverige satte regjeringen i gang et prosjekt i 2003 med partnerskap mellom idrettsforeninger og skole, der foreningene blir faddere til en skole. I tillegg har et nasjonalt ressurs-senter for idrett og helse blitt etablert. Evaluering viser svært gode resultater for barna.

Kunne statsråden tenke seg å sette i verk lignende partnerskap i Norge?»

Presidenten: Dette spørsmålet bortfaller.

S p ø r s m å l 7

Fra representanten Rolf Terje Klungland til helse- og omsorgsministeren:

«En kreftsyk person i Flekkefjord har fått avslag på benmargstransplantasjon i utlandet. Avslaget gis av Disposasjons- og klagenemnda for behandling i utlandet i vedtak fattet 13. april 2005. Nemnda påpeker at klager har vist til at en pasient fra Midt-Norge har fått dekket slike utgifter til behandling. Nemnda skriver at det enkelte helseforetak har ansvaret for å sikre sine pasienter nødvendig helsehjelp.

Hva vil statsråden foreta seg for å hjelpe denne personen og dermed sikre likt behandlingstilbud i hele Norge?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 8

Arne Sortevik (FrP) [11:43:41]: Spørsmålet lyder slik:

«Kapasiteten på Haukeland Universitetssykehus er sprengt. Samtidig står sykehuset overfor en forventet sterk vekst i sykdomsgrupper som er knyttet til at folk lever lenger. Helseforetakene har svært begrensede muligheter til å dekke investeringsbehov innenfor egne løpende budsjettammer. I tillegg har foretakene begrensninger på låneopptak. For Helse Vest og for Helse Bergen er økonomien i tillegg svært presset.

Hva er statsrådens plan for å sikre nødvendig sykehuskapasitet med god standard i Helse Vest/Helse Bergen?»

Statsråd Ansgar Gabrielsen [11:44:19]: Jeg er tidligere gjort kjent med at det planlegges investeringsprosjekter i Helse Bergen. Jeg vil understreke at det regionale helseforetaket Helse Vest i tråd med intensjonene i sykehusreformen har et ansvar for å gi et best mulig tilbud til dem som bor i hele helseregionen, innenfor tilgjengelige budsjettammer. Dette gjelder også oppgradering av bygnings- og utstyrsmassen for å møte fremtidig behov for tjenester i regionene.

Representanten Sortevik viser til at kapasiteten på Haukeland Universitetssykehus er sprengt. Samtidig vet vi at endringer i det faglige tilbudet også fører til endringer i liggetid, og til at pasienter ikke trenger innleggelse for behandlinger som tidligere krevde opphold i flere døgn. Dette påvirker bruken av sykehussenger og dermed beregningene i forhold til fremtidig behov for senger.

Behovet for og ønsket om nye prosjekter ved dette sykehuset må vurderes av Helse Vest RHF i et regionalt perspektiv, ut fra det ansvaret som Helse Vest har. Det var og er Stortingets forutsetning at nye investeringer skal og må ivaretas innenfor ordinære budsjetter og prioriteringer.

Gjennom Helse Vest RHF's basisbevilgning gis årlig om lag 650 mill. kr for å dekke det regionale helseforetakets kostnader til avskrivninger. Det er i vår styring av de regionale helseforetakene lagt til grunn at likviditeten som denne inntektsstrømmen medfører, må styres sentralt i regionalt helseforetak til prioriterte prosjekter i

hele regionen. Utover nevnte midler gis det lån i statskassen til investeringer for å sikre de regionale helseforetakene en finansiell fleksibilitet til å gjennomføre prosjekter. Helse- og omsorgsdepartementet administrerer og fordeler årlige lånerammer, og for inneværende år utgjør lånerammen i Helse Vest 350 mill. kr. Det må påpekes at departementets fordeling av låneramme gjøres med bakgrunn i en samlet vurdering av alle regionale helseforetaks vedtatte planer på investeringsområdet, investeringsplaner som fra regionalt nivå skal være vurdert og prioritert innenfor en helhetlig faglig og økonomisk ramme.

Dagens låneramme til Helse Vest RHF reflekterer det investeringsnivået som nå gjennomføres i denne regionen. Det er Stortinget som i de årlige statsbudsjetter fastsetter låneramme til de regionale helseforetak. Et eventuelt vedtak i Helse Vest om en oppgradering og utbygging ved Haukeland Sykehus vil måtte hensyntas ved departementets fordeling av fremtidige lånerammer.

Arne Sortevik (FrP) [11:46:57]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er slik at det Helse Vest peker på, er et betydelig større totalprosjekt enn det som dekkes av uttrykket «oppgradering». Her snakker man om betydelige investeringer i en femårsperiode, fra 2005 til 2010, på nesten 3 milliarder kr.

I beste fall er det vel slik at det som gjennom årlige driftsutgifter settes av til vedlikehold og avskrivninger, kan ta vare på eksisterende anlegg på en rimelig god måte. Det er vanskelig å se for seg at en så omfattende oppbygging og utbygging som det her er snakk om, kan dekkes innenfor de årlige budsjettammer.

Det er også slik at sykehusbygging i andre regioner, f.eks. St. Olavs Hospital og det tidligere Sentralsykehuset i Akershus, har fått betydelige ekstramidler fra staten. Vil vi også kunne få et eget utbyggingsprogram med tilhørende statlig finansiering for Haukeland Sykehus?

Statsråd Ansgar Gabrielsen [11:48:04]: For det første er jeg godt kjent med at det er en spesiell statlig medfinansiering når det gjelder St. Olavs Hospital og Ahus. Det har sin bakgrunn i at staten overtok eierskapet for sykehus i en situasjon der det ved Ahus og St. Olavs Hospital foregikk store utbygginger. Staten måtte nødvendigvis overta både debet og kredit i forbindelse med den overdragningen.

Det var og er intensjonen med den sykehusreformen som daværende arbeiderpartiregjering inngikk forlik med Fremskrittspartiet om, at den kontantstrømmen som årlig går til helseforetakene, skal være det som skal brukes til å vedlikeholde eksisterende bygg, og den skal være tilstrekkelig til å dekke de avskrivninger og de kapitalkostnader som oppstår ved nyinvesteringer. Det betyr ikke at det i fremtiden ikke kan dukke opp prosjekter som er av en slik art at det må til en mulig statlig medfinansiering, men det er på ingen måte utgangspunktet slik denne reformen er innrettet.

Arne Sortevik (FrP) [11:49:11]: Det er nettopp det som er poenget her, at i et femårsperspektiv er utbyggingsomfanget betydelig. Vi snakker om 3 milliarder kr. Etter mitt syn er det en tydelig fremvisning av at det trengs en ekstraordinær statlig innsats for at en slik nødvendig utbygging, for å sikre god pasientbehandling, faktisk kan gjennomføres. Det kan umulig være pengemangel hos staten som gjør at man ikke også i denne regionen kan gå inn og gi en statlig pakke.

La meg til slutt spørre: Er det mulig for helseforetakene å etablere egne selskaper som på egen hånd står for utbygging, og som så eventuelt leier tilbake igjen anlegg? Er det en problemstilling som helseforetakene kan bli tvunget til å vurdere? Er det etter hensikten med tanke på staten som eier av sykehusene?

Statsråd Ansgar Gabrielsen [11:50:13]: Regionale helseforetak har både en juridisk og en økonomisk ramme som de skal holde seg innenfor. Innenfor den kan de utøve den kreativiteten de måtte ha kapasitet til, men det blir ikke billigere for driftsbudsjettet om man leier tilbake et bygg fra et datterselskap enn om man har det i hovedselskapet. Den kvadratmeterprisen som årlig skal belastes et driftsregnskap, blir i realiteten nøyaktig den samme. Kreativitet for å få én krone til å bli to tror jeg ikke engang Helse Vest greier. Men skulle de komme opp med et slikt forslag, skal jeg selvfølgelig se meget interessert på det.

S p ø r s m å l 9

Kenneth Svendsen (FrP) [11:51:15]: «I Avisa Nordland den 21. juni 2004 ble det avdekket at en pleietrengende pasient sultet i hjel, eller som det sto i Helsetilsynets rapport, at vedkommende døde av «underernæring». Den 16. april d.å. har avisen nok et oppslag om en sterkt pleietrengende mann som skal sendes hjem til sin syke kone, som ikke er i stand til å pleie ham. Bodø kommune er imidlertid av den oppfatning at hun er det.

Mener statsråden Bodø kommune oppfyller de krav og gir det tilbud som de sterkt pleietrengende har krav på etter lovverket?»

Statsråd Ansgar Gabrielsen [11:51:48]: Jeg vil først medgi at Helsetilsynets tilstandsrapport om saken som kom frem i juni i fjor, peker på alvorlige forhold innenfor helse- og sosialtjenesten i Bodø. Mennesker med behov for sosial- og helsetjenester skal ikke risikere å dø av underernæring i Norge i dag – selvfølgelig ikke.

Det er Bodø kommune som er ansvarlig for å yte nødvendige sosial- og helsetjenester til dem som oppholder seg i kommunen. Kommunen er nærmest brukeren og derfor nærmest til å vurdere behovet for den pleietrengende. Kommunen skal sørge for at tjenestene er forsvarlige, og utforme tjenestetilbudet i samarbeid med brukeren.

Statens helsetilsyn fører faglig tilsyn med at kommunene fremmer helsetjenestenes formål på en forsvarlig og hensiktsmessig måte. Helsetilsynet i Nordland har nylig mottatt den siste saken det vises til som klagesak, og behandler nå denne.

Regjeringen har satt i verk en rekke tiltak for å styrke innholdet i tjenestene til den enkelte på et generelt grunnlag. Fra 2003 er det i forskrift stilt krav til kvalitet innenfor den kommunale pleie- og omsorgssektoren. Forskriften tydeliggjør for kommuner og brukere hvilke krav som stilles til innholdet i tjenestene. Forskriften pålegger kommunene å utarbeide prosedyrer som tar sikte på å sikre at brukerne får dekket sine grunnleggende behov på en god måte. Forskriften omfatter alle pleie- og omsorgstjenester gitt med hjemmel i kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven, uavhengig av årsaken til den enkelte brukers behov for tjenester, og uavhengig av om vedkommende bor i institusjon eller i eget hjem.

Jeg vil også vise til at Sosial- og helsedirektoratet har utarbeidet en veileder til forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgssektoren.

Kommunene er fra 2003 også pliktige til å utarbeide internkontrollrutiner, hvor kommunenes prosedyrer som skal sikre forsvarlige tjenester, klart fremgår. Internkontrollplikten skal sammen med kvalitetsforskriften sørge for at kommunen har rutiner som sikrer brukerne forsvarlige tjenester til enhver tid. Statens helsetilsyn i fylket skal føre tilsyn med at kommunenes rutiner er tilstrekkelige. Tilsynsrapportene danner også en bakgrunn og et grunnlag for kommunenes evaluering og utbedring av egen tjeneste.

Den enkeltsaken som er omtalt i spørsmålet, gjelder en situasjon der både sykehus og kommune er involvert. Bedre samhandling mellom spesialisthelsetjenesten og den enkelte kommune er et område Helse- og omsorgsdepartementet prioriterer sterkt, og det ble nylig lagt fram en utredning som behandlet denne problemstillingen. Regjeringen vil følge opp den utredningen med konkrete forslag til strengere krav til samarbeid mellom disse aktørene.

Kenneth Svendsen (FrP) [11:54:38]: Jeg takker for svaret, og jeg er glad for at statsråden ser på de alvorlige forholdene som er avdekket, på en slik måte som han gjør. Dette viser selvfølgelig også at enkelte kommuner, heriblant Bodø kommune, gjør prioriteringer i forhold til helsevesenet som jeg ikke finner akseptable. Dette avdekker også behovet for å innføre et kundebasert system der man har helt andre rettigheter. Det er etter mitt syn ikke akseptabelt at en syk dame på 79 år skal pleie sin 85-årige mann, som hun ikke er i stand til, og dermed bli en kasteball fram og tilbake mellom sykehus og kommune.

I Bodø kommune ser det ut til at dette er mer normalt enn unormalt, og jeg håper at statsråden tar tak i dette spesifikt med Bodø kommune og rydder opp i det.

Statsråd Ansgar Gabrielsen [11:55:41]: For det første er jeg selvfølgelig helt enig i at denne saken, slik den er fremstilt i den lokale pressen – og jeg har ikke noen grunn til å betvile at det er riktig – fremstår som helt uakseptabel. Det er helt uakseptabelt at slike situasjoner skal oppstå. Jeg tror representanten Svendsen kan ha rett i at det ofte er snakk om lokale prioriteringer når ting blir som de blir.

Når det gjelder denne konkrete saken og oppfølging i forhold til Bodø kommune, er det altså min underliggende etat, Helsetilsynet, som nå foretar den nødvendige kontroll, og som også iverksetter de nødvendige tiltak og eventuelle reaksjoner overfor Bodø kommune. Jeg har i møte med Statens helsetilsyns direktør, Lars E. Hansen, sagt at vi må på ingen måte ha silkehansker på oss når vi ser på situasjonen til de eldre, enten de bor i institusjon eller i egne hjem, hva gjelder det tilbudet de kvalitativt får, og at vi må sørge for at kommunene gjør de prioriteringene som er nødvendige.

Kenneth Svendsen (FrP) [11:56:55]: Jeg er særdeles fornøyd med det siste svaret fra statsråden, og håper at det følges opp av Helsetilsynet. Det er utarbeidet en rapport om dette dødsfallet, men den rapporten er unntatt offentlighet både av Helsetilsynet og av kommunen. Det betyr at de pårørende ikke har noen mulighet til å gå inn og se i rapporten.

I Avisa Nordland den 20. april sier en av de pårørende i forhold til en klage som de ikke har framlagt formelt, følgende:

«Når vi ikke har kommet med noen formell klage, henger det sammen med at jeg ikke helt ser vitsen. Problemet med saker som dette er at det gjerne blåser litt, og så går det i glemmeboken.»

Ut fra en kontrollfunksjon er det veldig viktig at slike saker ikke går i glemmeboken, at Helsetilsynet følger opp, og at Helsetilsynet også gir de pårørende anledning til å se rapporter om hva som har skjedd i slike tragiske tilfeller som dette.

Vil ministeren ta initiativ til at pårørende får anledning til slikt innsyn?

Statsråd Ansgar Gabrielsen [11:58:03]: Her er vi i et farvann hvor man også skal tenke seg godt om – hvilke krav man skal etterkomme hva gjelder innsyn fra pårørende. Det individet det gjelder, har jo sine rettigheter. Vi opplever ikke så sjelden at pårørende påberoper seg tilsvarende rettighet, men så lenge folk er myndige, over 18 år, og fremdeles bestemmer over seg selv, kan selv ikke pårørende ivareta rettigheten uten at det er i forståelse med den angjeldende.

Når det gjelder denne konkrete saken og innsyn, kjenner jeg ikke til det forholdet. Det høres for meg kanskje litt spesielt ut hvis ikke den angjeldende skulle ha det innsynet som etterspørres. Det må man jo kunne for å ha sin egen vurdering av det tilsynet som er utført. Jeg noterer meg det, og skal sjekke det ut og melde tilbake.

S p ø r s m å l 1 0

John I. Alvheim (FrP) [11:59:20]: Jeg har følgende spørsmål til den ærede helse- og omsorgsminister:

«I svar på skriftlig spørsmål nr. 662 (2002-2003) opplyste helseminister Høybråten at Rikshospitalet hadde kapasitet til å dekke behovet for operasjoner på Parkinsonpasienter i egen region. Norges Parkinsonforbund opplyser at ferdig utredede pasienter må vente i inntil 2 år på

operasjon. NPF opplyser at Rikshospitalets måltall for 2005 er 40 operasjoner, og at dersom ventetiden ikke skal øke, burde tallet vært doblet.

Vil statsråden sørge for at disse pasientene behandles i overensstemmelse med pasientrettighetsloven?»

Statsråd Ansgar Gabrielsen [12:00:03]: Det korte svaret på dette spørsmålet er: Ja, selvfølgelig skal det skje. Jeg skal likevel gi et mer utfyllende svar.

Pasienter med Parkinsons sykdom får som kjent primært medikamentell behandling, men det er også aktuelt for dem med størst plager å sette inn implantater, som det her er snakk om. Disse sender ut elektriske signaler som demper symptomene, og gis dels i tillegg til og dels til erstatning for medikamenter. I Norge var Rikshospitalet først ute med denne type operasjoner. Disse gjøres nå også andre steder.

Det blir i år utført om lag 40 inngrep av denne karakter ved Rikshospitalet. Ifølge Helse Sør har sykehuset som mål å øke antallet operasjoner for denne pasientgruppen. Det gjøres flere tiltak som vil bidra til å øke kapasiteten. For det første arbeider vi med en endring av finansieringen av høykostmedisin generelt, noe vi vil komme tilbake til i revidert nasjonalbudsjett. For det andre har vi som kjent i gang en såkalt Oslo-prosess, der bedret koordinering av tjenester mellom sykehusene er et viktig mål. Dette gjelder også for nevrokirurgi, som er det aktuelle fagområdet her, der en samordning må ha som mål å øke aktiviteten betydelig.

Som følge av endringene i pasientrettighetsloven fra 1. september 2004 blir de pasientene som har mest behov for helsehjelp, tildelt en rett til nødvendig helsehjelp. Dette innebærer at det ut fra en konkret medisinsk vurdering gis en frist for når den enkelte pasient senest skal få behandling. Rikstrykdeverket vil kreve et behandlingstilbud med én gang, enten ved et annet sykehus i Norge eller i utlandet, hvis ikke denne fristen holdes. Det er med andre ord pasientens behov og ikke helsetjenestens kapasitet som skal avgjøre ventetiden for nødvendig behandling.

Retten til nødvendig helsehjelp skal sikre at de pasientene som ut fra en medisinsk vurdering trenger behandling mest, blir behandlet først. Alle pasienter som er i kontakt med spesialisthelsetjenesten, skal for øvrig også underrettes om resultatet av den vurderingen som gjøres, om de har rett til nødvendig helsehjelp, og om det er fastsatt en frist for å yte denne.

Det spørsmålet som er reist, gjelder et fagområde som er under oppbygging, og der kapasiteten nå gradvis økes. Dersom kapasiteten ikke er tilfredsstillende i Norge, kan det være aktuelt å kjøpe behandlingsskapasitet i utlandet.

Videre arbeider vi med konkrete tiltak i forhold til finansiering av denne type behandling, og den pågående Oslo-prosessen vil få betydning også for den samlede kapasiteten for nevrokirurgiske inngrep. Det kan også være aktuelt med tiltak for styrking av kapasiteten i andre landsdeler, særlig dersom ventetiden ikke viser seg å bli redusert.

John I. Alvheim (FrP) [12:02:59]: På vegne av Parkinson-pasientene takker jeg statsråden for et veldig positivt svar.

Lang ventetid for operativ behandling av Parkinson-pasienter har vært et stadig tilbakevendende problem ved våre spesialiserte sykehus. Frem til i dag har disse pasientene stort sett blitt utredet og behandlet ved Rikshospitalet, men på grunn av særdeles dårlig og trang økonomi i innværende år er det satt et tak på slike operasjoner ved Rikshospitalet på 40 pasienter. Det tilsvarer bare ca. halvparten av de pasienter som burde vært operert i 2005.

Vil helseministeren ved fremleggelse av revidert nasjonalbudsjett sørge for at de Parkinson-pasienter som allerede er utredet og klare for operasjon, får denne behandlingen innen utgangen av 2005?

Statsråd Ansgar Gabrielsen [12:03:51]: Det er helt åpenbart, slik jeg har fått presentert behovet, at kapasiteten ikke er tilstrekkelig slik den er i dag. Med den pasientrettighetslovgivningen vi nå har, har pasientene rett til å få behandling, enten kapasiteten er til stede eller ikke, i egen helseregion eller i en annen helseregion. Det betyr at dette må løses enten ved at vi utvider kapasiteten, eller ved at vi i det minste inntil videre kjøper kapasitet i utlandet.

Når representanten Alvheim spør om de som nå er utredet og klare og altså har fått denne garantien, skal få tilbudet innen utgangen av 2005, må svaret på det ganske enkelt være at det har de nå et juridisk krav på. Det må følges opp.

John I. Alvheim (FrP) [12:04:47]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Med den nåværende ISF-refusjonen og DRG-dekningen viser det seg at Rikshospitalet kun får refundert ca. en tredel av hva en slik kirurgisk behandling av en Parkinson-pasient koster. Da er det egentlig ikke så rart at behandlingsskapasiteten ved Rikshospitalet, som i likhet med andre sykehus sliter med streng økonomi, fører til lengre ventetid for disse pasientene. Disse pasientene er til dels meget dårlige.

Kan man forvente at helseministeren i forbindelse med fremleggelse av revidert nasjonalbudsjett foreslår en ordning for høykostmedisin generelt for de større sykehuse- ne? Det gjelder eksempelvis både cellegiftbehandling, implantatbehandling og behandling av Parkinsons sykdom. Dette gjelder i høyeste grad Parkinson-pasienter, som vi diskuterer i denne saken.

Statsråd Ansgar Gabrielsen [12:05:41]: Det ble mange spørsmål etter hvert, men de summerer seg opp til det jeg vil kalle for en godt begrunnet påpekning av områder som fordrer å bli løst, enten det er ved Rikshospitalet eller andre steder.

Jeg vil likevel, siden Rikshospitalet nevnes spesielt, si at innenfor sykehusets totalbudsjett på 5–6 milliarder kr er det, selv om det er en økonomisk beskrankning, tross alt et visst handlingsrom. Jeg vil også påpeke at for dette spesielle området, som inngår i ISF-ordningen, og som representanten sier bare får en tredel dekket gjennom ISF-ordningen, er det likevel slik at det øvrige tross alt finansieres av en grunnbevilgning. Det er jo ikke bare ISF-andelen som utgjør den totale godtgjørelsen som sykehuset får.

Spørsmål 11

Geir-Ketil Hansen (SV) [12:06:55]: «Den nye fiberkabelen mellom fastlandet og Svalbard åpner muligheten for å tilby Longyearbyens befolkning telemedisin. Det kan etableres telestudio ved sykehus slik at bl.a. fagpersonell kan tilbys oppdatering, deltakelse på internundervisning i Helse Nord mv. Sykehuset er i dag ikke tilkoblet, fordi Universitetssykehuset Nord-Norge har vurdert kostnadene å være for høye.

Vil statsråden bidra til en løsning slik at sykehus blir tilkoblet den nye fiberkabelen?»

Statsråd Ansgar Gabrielsen [12:07:58]: Jeg er gjort kjent med at siden Longyearbyen Sykehus ble en organisatorisk del av Universitetssykehuset Nord-Norge HF, har det vært arbeidet med å finne en tilfredsstillende tilknytningsform for digitalt samarbeid mellom enhetene. Videre er jeg kjent med at den opprinnelige oppkoblingen via ISDN har vært uakseptabel for særlig Longyearbyen Sykehus. Jeg har stor forståelse for at personellet ønsker en tilknytning med større kapasitet enn dette.

Jeg er også kjent med at det har vært mange diskusjoner over lang tid mellom Telenor og sykehuset for å finne en løsning. Det er Telenor Svalbard som har alle rettigheter for tilbud og leveranse når det gjelder Svalbard. Det er avtalefestet i avtale med fibereier at UNINETT-priser ikke kan benyttes til leveranse til sykehuset, noe som innebærer at netteier har ønsket ordinær markedspris. Med bakgrunn i at det handler om helsetjenester, og ut fra den sikkerheten som sykehuset representerer, har Telenor likevel funnet å kunne fravike kravet om markedspriser i dette tilfellet. Det er derfor nå blitt sendt tilbud der en kapasitet på 10 megabit tilbys til prisen av 2 megabit med en årskostnad på vel 600 000 kr. Tilbudet er sendt fra Telenor Svalbard til Longyearbyen Sykehus.

Tilbudet vurderes fortsatt av sykehuset som for dårlig hva gjelder kapasitet. Den kapasiteten som Universitetssykehuset mener å ha behov for, nemlig 100 megabit pr. sekund, vil ha en årskostnad på 5 mill. kr, som er 25 pst. av samlet budsjett for driften av Longyearbyen Sykehus. UNN, Universitetssykehuset Nord-Norge, jobber nå sammen med andre for å få til en annen løsning, utenom det monopolet som Telenor Svalbard har. Det har for øvrig også vist seg svært vanskelig å få tilfredsstillende leveranse på andre produkter fra Telenor inntil en eventuell prisendring kommer på disse produktene.

Jeg er enig med representanten Hansen i at det må være slik at ansatte ved Longyearbyen skal ha tilnærmet like muligheter som ansatte på fastlandet til å delta i internundervisning over nett, og også må kunne benytte digitale løsninger for å tilby gode og moderne helsetjenester til dem som bor eller oppholder seg på Svalbard.

Det er forståelig og akseptabelt at det er noe dyrere å tilby tjenester til Svalbard enn til fastlandet. Imidlertid kan det synes som om Telenors prising av den aktuelle tjenesten er svært høy. Det er ikke rimelig at sykehuset, selv

med konservative anslag på båndbreddebehov, kan ende opp med en årskostnad på ca. 2 mill. kr, eller 10 pst. av sitt samlede budsjett. Dette vil ha konsekvenser også for hvilke muligheter vi har for å kunne gi beboerne på Svalbard et moderne helsetilbud. Her har ikke bare helsetjenesten, men også Telenor et samfunnsansvar. Tiden fra spørsmålet ble stilt har ikke gjort det mulig i detalj å gå igjennom alle de ulike sidene i en sak som er meget kompleks, også reguleringsmessig – som en følge av den særlige situasjonen som Svalbard er i. Jeg vil imidlertid følge opp dette videre overfor min kollega som er involvert i det, og ikke minst overfor Helse Nord og Telenor.

Geir-Ketil Hansen (SV) [12:10:59]: Jeg takker for svaret og tolker det dit hen at statsråden vil følge opp saken og forsøke å bidra til å finne en løsning. Det synes jeg var positivt. Det er grunn til å understreke at Svalbard har en befolkning på ca. 2 000 innbyggere. I tillegg er det en hel del turister som besøker øygruppen. Det er registrert ca. 100 000 gjestedøgn. Så behovet for et godt sykehus tilbud, en god akuttberedskap, for Svalbard er stort. Det er ingen tvil om at en tilkobling til denne fiberkabelen vil bidra til å forbedre det tilbudet.

I tillegg vil man ved å ha et godt sykehus tilbud og telemedisin på Svalbard kunne spare penger fordi man kan få utført medisinsk behandling på Svalbard som man ellers ville ha måttet reist til fastlandet for å få. Så her er det også penger å spare. Så jeg vil bare oppfordre statsråden til å ta et skikkelig grep i saken og bidra til at man får en løsning i forhold til Telenor.

Statsråd Ansgar Gabrielsen [12:12:01]: Ja, det vil jeg definitivt gjøre. Jeg må være ærlig og si at da jeg så dette spørsmålet, stusset jeg litt. Jeg kjenner forhistorien til selve kabelen meget godt. Det var jeg som hadde ansvaret for forhandlingene med amerikanerne den gangen vi la denne kabelen, og jeg forutsatte – i mine tanker i hvert fall – at kanskje noe av det viktigste ved siden av forskningsbiten var nettopp sykehuset.

Jeg kan si til representanten Hansen at jeg egenhendig har prøvd i formiddag å ta kontakt med Telenor for å finne ut hva dette egentlig er for noe. Jeg føler meg ganske sikker på at når den kontakten oppnås, blir det også en løsning. Alt annet vil jo fremstå som noe underlig.

Jeg kan også si at vi i slutten av mai skal ha en EU-ministerkonferanse i Tromsø – og vi skal også til Svalbard – hvor nettopp telemedisin er et tema. Og når vi da inviterer våre europeiske venner opp dit, synes jeg nok det hadde vært greit at vi hadde anledning til å sende noe gjennom kabelen, som vi har brukt ganske mye midler på å få lagt.

Geir-Ketil Hansen (SV) [12:13:14]: Da takker jeg for svaret, og føler meg trygg på at før den EU-konferansen er saken løst.

Statsråd Ansgar Gabrielsen [12:13:22]: Det vil være mitt utgangspunkt.

Spørsmål 12

Trine Skei Grande (V) [12:13:38]: «Mange gravide med bekkenløsning opplever i et avgrenset tidsrom store bevegelseshemninger. For å kunne unngå aktiviteter som kan framprovosere smerte, er det svært viktig for disse kvinnene at det tilrettelegges på en god måte.

Ser statsråden muligheten for å bedre forflytningshemmedes rettigheter til parkering, og hva kan statsråden gjøre for å få en ensartet praksis overfor søknader om midlertidige parkeringsbevis?»

Statsråd Torild Skogsholm [12:14:09]: Regjeringen har et klart mål om å gjøre hverdagen enklere for forflytningshemmede, bl.a. gjennom å fjerne barrierer og sørge for god tilgjengelighet. De temaer spøreren tar opp, er sentrale problemstillinger i denne sammenhengen.

Parkeringsnæringen er i sterk endring både i omfang og organisering. Fra å være et område med hovedsakelig offentlige tilbydere, betjenes i dag over 50 pst. av markedet av private parkeringsselskaper som ikke er underlagt offentlig regulering. Parkeringstilbudet kan oppfattes som for lite ensartet når det gjelder vilkår for parkering, sanksjoner, klageadgang, skilting osv. Hvis funksjonshemmede med kommunal parkeringstillatelse får svekket mulighet til parkering som følge av færre særskilt avsatte offentlige plasser og som følge av at stadig flere offentlig eide parkeringsplasser settes ut til drifting av private parkeringsselskaper, er det svært uheldig. En kommunal parkeringstillatelse gir ikke rettigheter på en privat drevet parkeringsplass.

Jeg har derfor startet et arbeid for å få tak i disse problemstillingene. Målet er økt brukerretting generelt og i forhold til forflytningshemmede spesielt, samt å fjerne eventuelle konkurransevridninger i næringen og rendyrke skillet mellom offentlig myndighetsutøvelse og næringsutøvelse på dette området. Vi utvikler derfor nå et regelverk som tar sterkere hensyn til brukernes rettigheter, med bl.a. særlig vekt på de funksjonshemmedes situasjon og behov.

Arbeidet følger to spor. For det første blir offentlig eide virksomheter og selskaper nå gitt klar beskjed fra sine respektive departementer om at det skal gis et tilfredsstillende parkeringstilbud til funksjonshemmede. Blant annet Jernbaneverket og Avinor tar nå tak i disse problemstillingene. Videre blir det opprettet en arbeidsgruppe som skal foreta en helhetlig gjennomgang av offentlig og privat avgiftsparkering og gjennom dette legge grunnlag for etablering av ett felles regelsett. I tillegg til avklaring og harmonisering av forflytningshemmedes parkeringsmuligheter vil gruppen utrede mulighetene for lik skilting, like kompetansekrav, felles klageinstans osv. uavhengig av om parkeringsområdet og parkeringsselskapet er offentlig eller privat eid og drevet. De funksjonshemmedes organisasjoner og ulike forbrukerinstanser vil være representert i gruppen. Det tas sikte på å legge fram en rapport med konkrete tilrådinger innen utgangen av 2005.

Når det gjelder midlertidige parkeringsbevis, viser jeg til at tillatelse kan utstedes til person som «ikke kan gå

eller har store vansker med å bevege seg over noen lengde», som det heter. Gravide med bekkenløsning vil dermed kunne fylle vilkårene og kan søke hjemkommunen om en tidsavgrenset parkeringstillatelse. Så langt jeg kjenner til, utstedes det også i dag parkeringsbevis på dette grunnlaget, men jeg vil uansett presisere overfor kommunene at dette skal praktiseres likt i hele landet.

Trine Skei Grande (V) [12:17:45]: Jeg vil takke statsråden så mye for svaret, og er veldig glad både for de initiativene hun har tatt, og for at hun deler min holdning.

Jeg har bare ett oppfølgingsspørsmål. Dem jeg har vært spesielt opptatt av i forbindelse med mitt spørsmål, er de som får midlertidig bevis. Nå har jo parkeringspolitikken begynt å utvikle seg til å bli en del av hele bilpolitikken til en kommune, der man ønsker å begrense parkeringen sånn at alle som har et alternativ i kollektivtransporten, bruker det, mens bilen brukes av dem som trenger det. Og de som absolutt trenger bilen, er de som har bevegelseshemninger. Det spørsmålet jeg da har til statsråden, er om statsråden vil forsikre seg om at de gruppene som trenger midlertidig bevis – de som ikke har en langvarig funksjonshemning, men en kortvarig – også blir ivaretatt i det arbeidet som er satt i gang.

Statsråd Torild Skogsholm [12:18:35]: Jeg er opptatt av at vi generelt skal legge vekt på universell utforming av transportløsninger, både når det gjelder infrastruktur og når det gjelder selve transportmidlene, og, som vi har vært inne på nå, parkeringsløsninger. Jeg har lyst til å understreke at om en person har en forflytningshemning bare for en periode, er det like viktig at den personen opplever at det ikke skapes unødvendige barrierer i samfunnet. Da er det ikke tvil om at samferdselssektoren både når det gjelder parkering og når det gjelder selve transportløsningene, er viktig. Derfor kommer jeg til å legge stor vekt på i arbeidet framover nå at vi har en lik håndtering av regelverket rundt om i landet, og at det gis midlertidige tillatelser til den type parkering. Folk må kunne føle seg trygge på at de blir behandlet likt.

Trine Skei Grande (V) [12:19:45]: Jeg er helt sikker på at dette er i de beste hender.

Presidenten: Utmerket. Og statsråden er enig i det?

Statsråd Torild Skogsholm [12:19:48]: Ja.

Spørsmål 13

Per Roar Bredvold (FrP) [12:19:59]: Jeg ønsker å stille forsvarsministeren følgende spørsmål:

«Nok en gang har det vært innbrudd i Forsvarets våpenlagre. Dette er alvorlig, da våpen og utstyr i feil hender bl.a. kan redusere Norges sikkerhet.

Hvordan ser statsråden på dette, og hva vil hun bidra med for at militært utstyr blir lagret på en slik måte at muligheter for innbrudd blir redusert til et minimum?»

Statsråd Kristin Krohn Devold [12:20:24]: Forsvaret tar ethvert forsøk på og faktisk tyveri av militært kritisk materiell svært alvorlig.

Forsvaret har etablerte rutiner for oppfølging og iverksetting av sikkerhetstiltak i hvert tilfelle av våpentyveri. I tråd med dette nedsatte forsvarssjefen etter våpentyveriet på Jørstadmoen i fjor en arbeidsgruppe for å vurdere aktuelle tiltak. Gruppens umiddelbare anbefalinger er iverksatt, og langsiktige tiltak er under oppfølging.

Det har i de senere årene vært flere våpentyverier fra Forsvarets lagre. Det meste av både våpen og ammunisjon er imidlertid kommet til rette, men utviklingen er likevel urovekkende.

Etter tyveriforsøket ved Forsvarets lager på Flekkerøya har forsvarssjefen iverksatt et arbeid for å vurdere sentralisering av Forsvarets våpenlagre, slik at vakthold og sikring kan ivaretas best mulig. Jeg imøteser resultatet av dette arbeidet, som skal være ferdig innen utgangen av juni i år. Jeg viser i den forbindelse til intervju med forsvarssjefen om dette på Forsvarsnett 18. april.

Jeg vil legge til at Forsvaret har et godt og veletablert samarbeid med politiet om sikring av Forsvarets våpenlagre. Tyveriforsøket på Flekkerøya viste at samarbeidet fungerer etter intensjonen.

Jeg viser for øvrig også til svar til Fremskrittspartiet av 27. april på brev av 20. april, der en ber om en oversikt over tidligere våpentyverier.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:21:49]: Jeg takker statsråden for svaret, som for så vidt var et greit svar.

Det er ikke første gang det skjer våpentyveri eller tyveri generelt fra Forsvarets eiendom, og jeg tror dessverre det vil skje også i framtiden. Det vi må gjøre, er selvfølgelig å redusere mulighetene til våpentyveri og andre tyveri fra Forsvaret til et minimum.

Det kan vel være greit å stille spørsmål til statsråden om dette kan ha en forbindelse med den omorganiseringen som Forsvaret holder på med nå, at man legger ned militære installasjoner, og så blir våpenlagre på en måte «glemt», og man tar ikke med seg våpen og utstyr til det nye stedet. Da blir kanskje lagre liggende igjen, noe sentralt og noe bortgjemt, slik at mulighetene for innbrudd, slik vi nå så, er forholdsvis gode for dem som ønsker å bryte seg inn ved nattetid uten at andre ser det.

Statsråd Kristin Krohn Devold [12:22:50]: Nei, jeg vil ikke si at det er omorganiseringen av Forsvaret som gir økte muligheter til våpentyveri, snarere tvert imot. I forhold til Heimevernet har vi samtidig som vi har modernisert Heimevernet, og også Heimevernets kampkraft, inndratt tennstemplene, for å gjøre det mindre sannsynlig at disse våpnene kan brukes både til ran og ikke minst til drap begått av dem som har våpnene til sin disposisjon. I tillegg vet vi at omorganiseringen av Forsvaret uansett vil føre til en sentralisering av våpen- og ammunisjonslagre, og med mer sentralisering av disse lagrene er det også muligheter for å øke vaktholdet. Det som forsvarssjefen signaliserer i det intervjuet det er referert til, er nettopp at vi må vurdere å lagre denne type materiell på et langt

mindre antall steder enn det den gamle strukturen la opp til – den gamle strukturen var svært desentralisert – og at vi da primært ved arsenal eller tilsvarende lagrer disse slik at vi også kan ha døgnkontinuerlig vakt.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:23:58]: Jeg takker igjen statsråden for svaret. Det er mulig jeg uttrykte meg litt feil, for ønsket mitt er selvfølgelig også at militære lagre, uansett hva man skal oppbevare, ligger på så få steder som mulig og såpass sentralt at den som prøver å gjøre noe ulovlig, blir oppdaget før man får mulighet til å ta ting ut fra lageret. Når det gjelder de siste lagertyveriene, var det innbrudd først den ene dagen og så den andre, og da kan man jo lure lite grann på om rutinen ble fulgt. Man kan også lure på om den type depoter eller lagre er bygd på riktig måte. Vi har brede vegger og tak, men hvis du kjøper en vinkelsliper til 99 kr på en eller annen slags butikk og går dit og skjærer over slåa på døra, så er du inne. Så det er mulig at vi i denne fasen også må se på hvordan vi skal sikre det vi har i lagrene. Det er ikke nok med gode vegger og tak, men døra, som kanskje er det viktigste, må sikres på en mye bedre måte. Jeg tror nok vi må ta med oss dette også. Ellers tror jeg både statsråden og Fremskrittspartiet har den samme intensjonen: færrest mulig tyverier, selvfølgelig.

Statsråd Kristin Krohn Devold [12:25:07]: Jeg kan bekrefte at her er statsråden og Fremskrittspartiet på linje, og jeg vil legge til at også forsvarssjefen er på samme linje. Det gir han også klart uttrykk for. Forsvarssjefen sier videre at sikkerhetssystemet og varslingssystemet på Flekkerøya fungerte slik det skulle, politiet ble varslet og rykket ut, alarminnretningene fungerte etter forutsettningene, og politiet ble varslet umiddelbart. Når det til tross for dette er mulig å stjele både våpen, ammunisjon og sprengstoff og så komme seg vekk, er forsvarssjefens antydning at vi her kanskje har et lagringskonsept som er feil, og han antyder at færre steder, og primært ved arsenal eller tilsvarende, kan være en vei å gå. Da synes jeg det er rimelig at forsvarssjefen får den tiden som han har bedt om, til innen utgangen av juni, for nettopp å konkretisere hvilken militærfaglig anbefaling han vil komme med.

S p ø r s m å l 1 4

Jørund Leknes (SV) [12:26:15]: Jeg vil tillate meg å stille et spørsmål til moderniseringsministeren:

«NRK kunne 21. april rapportere om at om lag 500 norske skoler har en avtale med Microsoft som i stor grad stenger annen programvare ute fra skolene. Konkurransetilsynet gransker nå denne avtalen.

Synes statsråden utviklingen med slike avtaler på programvareområdet er en god utvikling, og vil han gjøre noe med dette problemet?»

Statsråd Morten Andreas Meyer [12:26:44]: Jeg deler representanten Leknes' syn om at Microsofts rolle i programvaremarkedet reiser mange og sentrale konkurransepolitiske spørsmål som det er viktig å få besvart. Det

er en stor og helt nødvendig utfordring å skape fungerende konkurranse innenfor dette området. Jeg er opptatt av å sikre mangfold. Det er også en viktig årsak til at denne regjeringen sa opp den sentrale innkjøpsavtalen som departementene hadde med Microsoft, nettopp for å sikre god konkurranse. Jeg er også opptatt av at det ikke er nødvendig å ha en spesiell programvareplattform, eller teknisk plattform, for å ha en digital dialog med det offentlige.

Som representanten selv viser til, er denne konkrete saken nå til behandling i Konkurransetilsynet. I den forbindelse kan jeg opplyse om at saken ifølge tilsynet reiser flere problemstillinger knyttet til den nye og strenge konkurranseloven. Blant disse problemstillingene er påstander om prising i strid med konkurranseloven § 11, om forbud mot at ett eller flere foretak utnytter dominerende stilling. Dette kan f.eks. innebære at en bedrift priser en vare eller en tjeneste under produksjonskostnadene for å presse konkurrenter ut av markedet, for så å ta en høy pris når konkurrentene er presset ut.

Det hevdes at Microsoft tilbyr operativsystemer til skolene for 130 kr pr. lisens, mens KS til sammenlikning har framforhandlet en nasjonal avtale hvor prisen er 329 kr pr. lisens. Skolelinux mener at dette viser at prisen som tilbys skolene, er under kostnadene Microsoft selv har ved å tilby produktet. Det hevdes også at Microsoft gir gunstiger avtaler til skoler som forplikter seg til å installere Microsofts operativsystem på alle skolens PC-er. Slik atferd kan altså være i strid med punkt c i konkurranseloven § 11.

Vi må medgi at denne typen saker er kompliserte og krever stor ressursinnsats i tilsynet. Jeg har fått opplyst fra tilsynet at det har kontakt med Office of Fair Trading, som utreder tilsvarende problemstillinger i Storbritannia. Tilsynet forventer at det kan ha behandlet saken ferdig mot slutten av dette året. Tilsynet kan pålegge overtredelsesgebyr etter konkurranseloven § 29 eller pålegge å bringe en ulovlig atferd til opphør i forhold til konkurranseloven § 12. Et eventuelt pålegg om opphør vil kunne påklages til Moderniseringsdepartementet.

Det er tilsynet som nå behandler saken, og det vil ikke være riktig av meg å gi synspunkter på denne konkrete saken. Jeg har full tillit til at tilsynet behandler den på en god måte. Men mer generelt kan jeg opplyse at vi fra Regjeringens side har et stort engasjement for spørsmålet om bruk av åpne standarder og forsterket konkurranse i programvaremarkedet. Jeg vil i eNorge-planen for 2005–2008, som legges fram i juni i år, presentere en robust politikk for hvordan vi i det offentlige skal legge til rette for mer bruk av åpne programvare og sikre konkurranse og frihet til å velge den programplattformen brukeren selv ønsker.

Jørund Leknes (SV) [12:30:26]: Jeg takker for svaret.

Jeg har full forståelse for at moderniseringsministeren ikke kan forskuttere et eventuelt svar fra Konkurransetilsynet. Men det som er interessant her, er jo at på regjeringsside er det den frie konkurransen som på en måte er

det drivende elementet. Og når man snakker om fri konkurranse, vil jeg minne moderniseringsministeren om at det er veldig stor forskjell på det å kjøpe seg strøm på strømmarkedet, hvor man kjøper helt homogene produkter, og det å kjøpe programvare fra forskjellige leverandører. For det krever stor opplæring å skifte programvareleverandør. Så spørsmålet mitt til moderniseringsministeren er helt enkelt: Deler moderniseringsministeren den oppfatning at hvis man skal sikre fri konkurranse innenfor programvareområdet, må man gi opplæring i flere systemer for å hindre at én aktør kan profitere på at den allerede har en stor markedsposisjon og automatisk får gitt opplæring til brukerne?

Statsråd Morten Andreas Meyer [12:31:28]: Representanten Leknes og jeg deler målet om styrket konkurranse og et friere programvaremarked i Norge, og vi deler oppfatningen om at det offentlige Norge har en viktig rolle i å være pådriver nettopp for å skape større åpenhet og konkurranse.

Jeg tar gjerne en debatt om virkemidler som skal stimulere til dette, men jeg ber om forståelse for at denne politikken fra Regjeringens side nå er under bearbeidelse. Jeg har også, både fra denne talerstolen og i andre sammenhenger, lovet at vi skal presentere en politikk for styrket bruk av åpne standarder i offentlig sektor i eNorge-planen 2005–2008, og jeg ser fram til en spennende og nyttig debatt etter at vi har fått lov til å presentere en helhetlig politikk på dette området.

Jørund Leknes (SV) [12:32:19]: Jeg takker for svaret.

Jeg tror vi skal få en spennende og interessant debatt på dette området framover. Jeg vil bare nok en gang understreke behovet for opplæring i andre systemer enn de som dominerer i dag, som i hvert fall innenfor operativsystem- og kontorsektoren i all hovedsak er Microsoft. Jeg vil foreslå for moderniseringsministeren at det fra regjeringsside tas initiativ til gratis opplæring i programvare basert på åpen kildekode for IT-ansvarlige i offentlig sektor.

Det vil kanskje være vanskelig for moderniseringsministeren å forskuttere et ja eller nei, men jeg vil i hvert fall spørre om han vil vurdere et slikt tiltak for å bedre den teknologipolitiske utviklingen – eventuelt den frie konkurransen, hvis man befinner seg litt lenger mot høyre på partiskalaen enn SV gjør.

Statsråd Morten Andreas Meyer [12:33:13]: Jeg kan bekrefte at jeg tar med meg forslaget fra representanten Leknes i det videre arbeidet. Jeg bekrefter at det er et godt forslag å vurdere videre. Og representanten skal ikke bli overrasket om dette er ett av virkemidlene vi vil ta med oss når vi presenterer det jeg understreker må være en helhetlig og robust politikk for utviklingen av mer åpne standarder i offentlig sektor. For jeg tror representanten vil være enig med meg i at det skal mer til enn opplæringstiltak, men opplæringstiltak kan være et nyttig og viktig element i en helhetlig strategi.

S p ø r s m å l 1 5

Synnøve Konglevoll (A) [12:34:14]: Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«Det har fremkommet i media at miljøvernministeren har bevilget 500 000 kr til miljøarbeid i Kirken og gitt løfter om 1 mill. kr til neste år. Midler til miljøorganisasjoner og miljøprosjekter er en knapp ressurs, slik at 500 000 kr er et stort beløp. Bondevik II-regjeringen har bl.a. foreslått og gjennomført kraftige kutt til Bellona og Grønn Hverdag.

Hva er begrunnelsen for denne bevilgningen, og hva er midlene tenkt å brukes til?»

Statsråd Knut Arild Hareide [12:34:50]: Eg trur representanten Konglevoll vil vera samd med meg i at Kyrkja er ein viktig aktør i samfunnet. Å få Kyrkja i tale i miljøvernspørsmål har fleire av mine forgjengarar vore opptekne av, uavhengig av politisk parti.

Som miljøvernminister legg eg stor vekt på samspelet med NGO-ane. Dei frivillige organisasjonane har spesiell kompetanse og når ut til heile folket.

Kyrkja er med sitt breie arbeidsfelt i alle delar av landet og i lokalsamfunnet ein sentral medspelar i miljøvernarbeidet. Kyrkja har lenge engasjert seg i spørsmål som fell saman med viktige prioriteringar i miljøvernpolitikken. Eg vil spesielt nemna innsatsen for å setja berekraftig forbruk på dagsordenen på 1990-talet, der Kyrkja laga eit radikalt manifest. I 2003 støtta Kyrkja arbeidet mot forureining av havområda. Eg vil òg framheva Kyrkja si rolle i Sellafield-saka, der alle biskopane underteikna opprop som dei overleverte til Church of England. Det har òg stor verknad når erkebiskopen av Canterbury sist veke appellerte til britiske veljarar om å la miljø avgjera val av parti.

Eg vil gjerne få kommentera premissane for spørsmålet. Grunnstøtta til dei landsomfattande, medlemsdrivne miljøvernorganisasjonane er i år auka med 15 pst. Samtidig er løyvingane til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennleg produksjon og forbruk noko redusert. Reduksjonen er fordelt på ulike organisasjonar som mottek tilskott til slike tiltak, og for Bellona inneber dette ein reduksjon på 200 000 kr. Denne reduksjonen må òg sjåast i lys av at Bellona opp gjennom åra har motteke ganske store tilskott til arbeidet sitt frå regjeringa. Samtidig viser eg til at ein organisasjon som ZERO for første gong vil få tilskott på 300 000 kr til CO₂-handtering og hydrogenteknologi. Eg vil òg understreka at ikkje nokon organisasjon har fått tilsegn om løyvingar for 2006. All prosjektstøtte byggjer på kvalifiserte søknader.

Prosjektstøtta som Miljøverndepartementet gir til Kyrkja, skal gå til samfunnsretta informasjonsaktivitetar. Det er naturleg at Kyrkja, på like fot med andre organisasjonar, startar med seg sjølv. Kyrkja er ein stor organisasjon med ansvar for eigen miljøprofil på linje med det arbeidet staten gjennomfører i Grøn stat-prosjektet. Det vil bli lagt vekt på å visa kva den enkelte sjølv kan gjera for vårt felles miljø.

Med denne støtta håper Regjeringa å kunna styrkja Kyrkja i arbeidet med å formidla behovet for auka miljøinnsats til det breie lag av folket, både gjennom samfunns-

debatt, gjennom arbeid i kyrkjelydar og lokalsamfunn og ved eigen miljøinnsats.

Synnøve Konglevoll (A) [12:37:32]: Jeg vil gjerne takke statsråden for svaret.

Jeg er helt enig i at Kirken kan gjøre, og gjør, en viktig innsats i forhold til miljøet, og nettopp i diskusjonen om forbruk kan Kirken være en viktig aktør. Grunnen til at vi likevel har reagert, er at det ut fra det statsråden har sagt til media, virker som om det har vært en veldig rask saksbehandling. Når han i media bl.a. peker på pleiing av plener og utvikling av mer miljøvennlige gravkranser, framstår ikke det som de viktigste utfordringene på miljøområdet, når man ser på hva øvrige organisasjoner bidrar med.

Mitt oppfølgingsspørsmål vil være om statsråden ser på det med pleiing av plener og utvikling av miljøvennlige gravkranser som et viktig satsingsområde og noe som er viktig å bruke statlige midler på.

Statsråd Knut Arild Hareide [12:38:35]: Eg er for så vidt einig med representanten Konglevoll i at media ikkje har gitt ei god dekning av det arbeidet som grøne kyrkjelydar gjer. Det som eg har vore oppteken av, er at dei har ei betydeleg breidd i sine aktivitetar. Det er både eit praktisk arbeid som knyter seg til den drifta som Kyrkja har, og betydelege haldningsskapande informasjonstiltak mot det breie laget av folket som Kyrkja møter.

Med omsyn til rask saksbehandling, fekk eg ein søknad til Miljøverndepartementet 6. desember, og vi valde då å gi ei støtte til dette tiltaket. Det er ikkje første gongen at Kyrkja får støtte frå Miljøverndepartementet. Eg kan òg visa til at ein partikollega av representanten Konglevoll gav støtte til Kyrkja i år 2000, nettopp fordi dette er med på å byggja opp om det breie laget av folket som vi treng i eit engasjement for miljøet. Det har vore mitt føremål. Ein del av dette arbeidet er blitt presentert i media, men ikkje breidda i det arbeidet som Kyrkja står for innanfor miljøet.

Synnøve Konglevoll (A) [12:39:41]: Det kan godt hende at media ikke får fram bredden, men det er likevel slik at statsråden i media sa at pleiing av plener og utvikling av miljøvennlige gravkranser var ting disse pengene skulle gå til.

Nå har ikke statsråden sagt noe om det i sitt svar. Min bekymring er at det framgår at Kirken nærmest er blitt oppfordret til å søke fra et område der det er særdeles knappe ressurser, og der Stortinget blir orientert om bevilgninger ned til under 100 000 kr til organisasjoner. Spørsmålet mitt blir om ikke statsråden ser at det kan være problematisk med en slik bevilgning, tydeligvis basert på en veldig kortfattet søknad, når man ser på hva slags arbeidsvilkår de andre organisasjonene har.

Statsråd Knut Arild Hareide [12:40:41]: Eg vil då visa til at vi har auka løyvingane til miljøorganisasjonane. Vi har hatt ein auke på 15 pst.

Den posten som Bellona får si støtte frå, er ein annan post enn den som støtta til grøne kyrkjelydar kjem frå. Det vil seia at om eg hadde valt ikkje å gi støtte til grøne kyrkje-

lydar, eller hadde valt å gi støtte slik eg har gjort, ville det ikkje hatt noko å seia for den støtta som Bellona får. Så det er ei mistyding det som har komme fram, at ein har teke frå miljøorganisasjonane og gitt til Kyrkja. Det stemmer ikkje. Eg meiner at breidda i det arbeidet som Kyrkja står for her, er viktig. Kyrkja er ein strategisk partner for miljøarbeidet.

Då eg tiltredde som miljøvernminister, var ein av mine visjonar å skapa eit større miljøengasjement i det norske folket. Då må vi òg vera villige til å prioritera dei organisasjonane som no utgjer kjernen av dei som står for miljøarbeidet. Det er det eg har lagt til rette for gjennom denne løyvinga.

S p ø r s m å l 1 6

Knut Storberget (A) [12:41:59]: «Flere innbyggere og næringsdrivende rapporterer om betydelige støyplager tilknyttet Regionfelt Østlandet og Rødsmoen øvingsområde. Det er ytret et sterkt ønske om at departementet i sin behandling av bl.a. konsesjon foretar nødvendig befaring og bokstavelig talt «hører etter». Det er avgjørende ved slike store etableringer at konsesjoner for støy og ulempe behandles på en tillitvekkende måte.

Vil statsråden sikre at «departementet hører etter» og foretar nødvendig befaring før saken konkluderes?»

Statsråd Knut Arild Hareide [12:42:30]: Regionfelt Østlandet, Rødsmoen øvingsområde og Rena leir blei gitt løyve av SFT 17. mars 2004. Vedtaket er påklaga, og saka er oversend departementet for endeleg avgjerd.

Departementet gjer alltid grundige vurderingar av alle forhold i ei klagesak. Om synfaring er nødvendig før avgjerd blir teken, blir vurdert konkret i den enkelte saka. Etableringa av Regionfelt Østlandet og Forsvaret si verksemd i området er av eit slikt omfang og påverkar mange personar og ulike interesser. Eg kan derfor bekrefte overfor representanten Storberget at departementet vil gjera ei synfaring i området der dei som er påverka, vil få høve til å komma med sine synspunkt i saka.

Knut Storberget (A) [12:43:22]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er artig å vite at dere kommer på synfaring og hører etter. Det er jo det det dreier seg om, og her er det mange mennesker som er bekymret. Uansett om man er tilhenger eller motstander av såpass store og inngripende samfunnsmessige etableringer som dette i realiteten er, tror jeg at det er avgjørende at vi på en tillitvekkende måte nettopp får til en god dialog med miljøvernmyndighetene om dette, for bl.a. å søke å sikre legitimiteten til virksomheten. Og da spør jeg miljøvernministeren: Vil det også bidra til at man for så store prosjekter faktisk har en veldig klar terskel i forhold til støyulempene og andre ulemper av miljømessig art, og at man i disse sakene kanskje også setter terskelen noe lavere for når man sier fra fra miljøvernmessig hold, fordi tiltaket i seg sjøl rammer så mange mennesker?

Statsråd Knut Arild Hareide [12:44:28]: No trekkjer jo representanten Storberget opp mange problemstillingar knytte til dette feltet. Denne saka er no til behandling i Miljøverndepartementet. Det vil seia at ho kjem til endeleg beslutning på mitt bord seinare, og derfor er det vanskeleg for meg å gå inn i den konkrete saka. Det vi er opptekne av, er å få ein god lokal prosess, m.a. gjennom denne synfaringa. Vi ønskjer sjølvsagt å lytta, og når beslutninga blir teken, skal det vera ei heilskapleg beslutning der vi nettopp søker å få innpassa ein del av dei lokale synspunkta. Det vil vera viktig for oss. Eg trur det er viktig for å sikra eit miljøarbeid på lang sikt at vi greier å skapa ein grobott og ei forståing for dei beslutningane som vi tek til slutt.

Knut Storberget (A) [12:45:16]: Jeg takker for svaret. Miljøvernministeren og jeg er antakelig helt enige når det gjelder behovet for god saksbehandling i denne saken, kanskje en ekstraordinær og bedre saksbehandling enn det vi har i andre typer saker. Dette er så omfattende, det er så nytt, og det rammer ganske brutalt både dem som driver næringsvirksomhet, og dem som har bodd i det man i mange år har oppfattet som et fredelig distrikt.

Jeg er glad for statsrådens positive vilje i saken i forhold til synfaring. Jeg vil likevel driste meg til å utfordre ham til å sette veldig klare grenser i forhold til de miljøstandarder som skal ligge til grunn i denne type saker, ikke bare i denne konkrete saken. Grensene må være klare og terskelen kanskje lavere. Og jeg vil være så frimodig, siden vi nå nærmer oss sommerferien, å invitere statsråden til en tur til Østerdalen – jeg blir gjerne med – slik at vi får den dialogen som skal til for å sikre at dette prosjektet får en lykkelig utgang.

Presidenten: Det virker som om representanten Storberget lanserer en «førforing». Vi får se hvordan miljøvernministeren ser på det.

Statsråd Knut Arild Hareide [12:46:19]: Det er ikkje kvar dag ein får så positive invitasjonar i spørjetimen. Eg skal ta med meg det. Eg forstår òg det engasjementet som representanten Storberget har. Eg trur det er veldig viktig at me sikrar gode lokale prosessar og ser den betydninga dette har for enkeltpersonar. At me sikrar gode prosessar nettopp i slike saker, er noko som eg er oppteken av. Det som er vanskeleg for meg, er å gi signal om kor eg står i ei sak som eg har til behandling. Det kan eg først gjera når eg har tatt avgjerda mi.

Presidenten: Med det er spørretimen over.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 12.50.